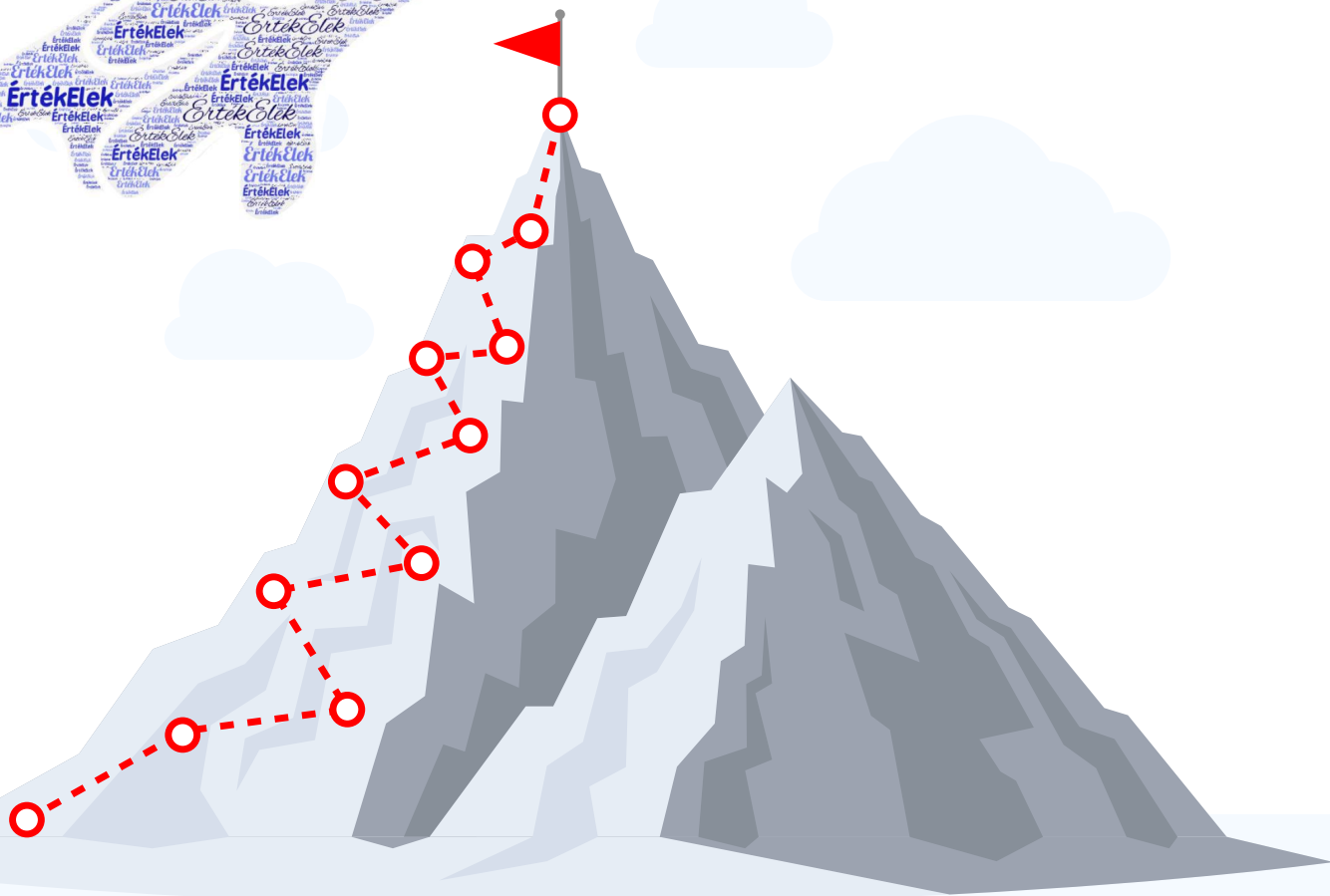




Erasmus+



ÚTIKÖNYV A TANULÁSI EREDMÉNYEKEN ALAPULÓ MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS ÉS DISSZEMINÁCIÓ TERVEZÉSÉHEZ

FÓKUSZBAN: ERASMUS+ MOBILITÁSI PÁLYÁZATOK A KÖZNEVELÉSI SZÉKTORBAN



IMPRESSZUM

Szerző: **KOVÁCS GABRIELLA KRISZTINA**

Olvasószerkesztő: **SZILÁGYI RÓBERT**

Kiadványszerkesztő: **SEBESTYÉN SZILVIA**

Kiadja: Tempus Közalapítvány

A kiadásért felel: Tordai Péter, főigazgató

Kiadványunk megjelenését az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Innovációs és Technológiai Minisztérium, valamint az Európai Bizottság támogatta.

A kiadványban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság álláspontját.

© Borítón szereplő grafika: Shutterstock; Kiadványban szereplő képek: Shutterstock, Pixabay;

Szófelhők: wordart.com

ISBN 978-615-5319-76-1

További információ:

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY

1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.

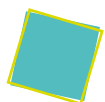
Telefon: +36 1 • 237 • 1300 | +36 1 • 237 • 1320

e-mail: info@tpf.hu

www.tka.hu



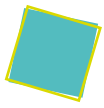
Erasmus+



Tartalom

BEVEZETŐ	5
Mottó	5
Ajánló	5
Témakörök	5
Az útikönyv tanulási eredményei	6
Struktúra	7
Módszer	7
Előfeltevések	7
Az „okos” ún. SMART típusú sorvezető módszer	
Legfőbb projekt-teendők követendő sorrendje	
Az Európai fejlesztési terv legfontosabb paraméterei	
Szükségletfelmérés	
1. TANULÁSI EREDMÉNYEK	11
Miért jó és hasznos a tanulási eredmények felőli szemlélet elsajátítása?	11
Milyen paramétereiktől függ az elért eredmények mennyisége és minősége?	12
Alapvető fogalmak	12
Tanulási eredmény (learning outcomes)	
Tudás	
Képesség	
Attitűd	
Kompetencia	
Kulcskompetencia	
Autonómia és felelősség	
Előfeltételek	14
Alapelvek	14
Tipikus elemek	15
Előírások javaslattal és segítő kérdésekkel a tanulási eredmények helyes megfogalmazásához	16
Példák tanulási eredmény meghatározásához	17
Elkerülendő típushibák és javításuk a tanulási eredmények helyes megfogalmazásának támogatásához	18
Sorvezető a tanulási eredmények helyes megfogalmazásához – az elismerés európai eszköze	20
2. MÉRÉS/ÉRTÉKELÉS	21
Alapvető fogalmak	22
Minőségbiztosítás	
Monitoring/nyomon követés	
Mérés	
Projektek értékelése	
Egyének értékelése formatív versus szummatív módon	
Indikátor	
Sikerindikátor	

Miért jó a szakszerű mérés/értékelés elvégzése?	29
Mérés/értékelési folyamat részei eszközökkel időrendi felmerülési sorrendben	29
Összehasonlító táblázat a minőségbiztosítás, nyomon követés, mérés/értékelés bemutatásához	30
Előfeltételek a mérés/értékelési rendszer kialakításához	30
A mérési/értékelési rendszer tervezésének fő elemei	31
A mérés/értékelési eszközök paraméterei	31
Kerülendő típushibák	32
Előírások a mérés/értékelés területével kapcsolatban a jövőben	32
Feladatok	33
1. melléklet feladatai	
Típushibák jó és rossz példákkal	34
Jó példákhoz kapcsolódó feladat	
Rossz példákhoz kapcsolódó feladat	
Összefoglalás	35
3. DISSZEMINÁCIÓ	37
Alapvető fogalmak	38
Disszemináció, az eredmények terjesztése (dissemination)	
Hasznosítás (exploitation)	
Kimenetek (outcomes)	
Hatás (impact)	
Fenntarthatóság (sustainability)	
Előfeltételek	40
Feladatok	40
4. AZ ÚTIKÖNYVBEN SZEREPLŐ TERÜLETEK ÖSSZEFOGLALÁSÁT MUTATÓ ÁBRA.....	42
5. SIKERKULCSOK PÁLYÁZAT ÍRÁSÁHOZ	43
6. HIVATKOZÁSOK, HASZNOS OLVASMÁNYOK, LINKEK	45
7. MELLÉKLETEK	47
1. Melléklet: Példa indikátor képzésre tanulási eredmények alapján mobilitási pályázat esetében	47
2. Melléklet: Kidolgozott példák	49
3. Melléklet: Disszeminációs tevékenység dokumentálásának egy lehetséges összefoglaló táblázata	55
4. Melléklet: A hatások átgondolását segítő táblázat	56
5. Melléklet: A hatások mérését és dokumentálását segítő táblázat	56
6. Melléklet: Példa egy komplex mérési eszközre	57
7. Melléklet: Bloom rendszertana	58
8. Melléklet: Kompetenciák	60
9. Melléklet: Példák kurzusszervezők által regisztrációt követően megküldött elvárt tanulási eredményekről	61



BEVEZETŐ

■ MOTTÓ:

„Ne halat adj az éhezőnek, mert azzal csak egyszer lakik jól. Tanítsd meg horgászni és egész életében jól lakhat.”
Avagy: Segítség! Érték-Elek Okos eredményt gyárt, mér és terjeszt köznevelési mobilitások alatt

■ AJÁNLÓ:

Az útikönyv azok számára, akik:

- folyamatos (szakmai és/vagy személyes) fejlődésükhöz keresik az eszközöket
- sikeres pályázatot szeretnének írni és/vagy kivitelezni
- szeretnének megismerkedni az ERASMUS+ program következő hét évében (2020–2027) bevezetésre kerülő új mérés/értékelési irányelveivel

könnyű olvasmányként gyakorlati segítséget adhat.

Mindenki más számára hasznos útmutatót jelenthet gyakorlati szempontból megközelítve egy száraz és sokak által kerülendő (2.téma) **mérés/értékelési témakört**, valamint egy színes és könnyen megvalósítható, de annál többször nem megfelelően bemutatott és kivitelezett (3.téma) **disszeminációs témakört**, amelyek együttesen a siker kulcsát adhatják a mobilitási pályázatok eredményességéhez, de akár a résztvevő tanárok személyes vagy szakmai életének fejlesztéséhez is támpontokat adhat. A javasolt megoldások és módszerek elsajátítása révén, a folyamatokra és nem csak a végkimenetekre hangsúlyt helyező, fejlesztő típusú szemlélettel (1. téma) **a tanulási eredmények felőli tervezés** meghonosításával lehetővé válik a főbb célok hatékonyabb meghatározása és elérése, valamint az eredmények sikeresebb eljuttatása a főbb célcsoportokhoz.

Az útikönyv végső célja a tanítás hatékonyságának, színvonalának és minőségének növelése a köznevelésben. Ha ezt sikerül elérni bármely mobilitási pályázattal, akkor ideális esetben mindenki nyerhet egyszerre, mivel:

1. a tanulók alapvetően szeretnek elköteleződni és motiváltabban tanulni, így
2. a tanári kar is nagyobb örömmel tanít motiváltabb diákokat;
3. a tanulók (legyenek azok tanár-tanulók vagy 'csak' tanulók) egyéni tanulási utakat alakíthatnak ki, mely kompetenciafejlesztésük eredményesebb elérését segíti;
4. a résztvevő tanárok hazai és európai validálási eszközök révén elismerésben részesülhetnek;
5. minden kolléga érzi majd az újonnan bevezetett innovatív módszerek áldásos hatásait;
6. az oktatás színvonala és hatékonysága az intézményen kívül javulhat nemzeti, vagy akár egész európai uniós szinten egyaránt;
7. az intézmény hangulata, népszerűsége, versenyképessége, a tanulók teljesítménye egyszerre javulhat.

Azon túl, hogy hozzájárul a mobilitási pályázatok sikeresebb megírásához, hosszabb-rövidebb távú intézményi célok eléréséhez, és a személyes fejlődéshez, az Útikönyv témaköreinek aktualitását adja, hogy 2021-től az Európai Bizottság Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynöksége (DG-EACEA) az új 7 éves pályázati ciklusban egy komplex, az ERASMUS összes alprogramjára érvényes mérés/értékelési rendszert vezet be. Minden eddiginél nagyobb szabadságot kapnak majd a pályázók a bizalom jegyében, amely mellé azonban egy korábbinál jóval alaposabb mérés/értékelési rendszert fognak előírni konkrét mechanizmusokkal és vizsgálandó indikátorokkal az elszámolások igazolásaként. Ez egyben azt is jelenti, hogy sokkal tudatosabban kell majd a mérés/értékelési területet kidolgozni, stabil lábon álló, SMART célok, eredmények és indikátorok kialakításával. Jelen útikönyv igazodva a jövőben szigorodó mérés/értékelési rendszerrel kapcsolatos elvárásokhoz, a megértési folyamatot illetve a helyes, szakszerű rendszer kialakítását céltott segíteni, hogy a köznevelés területén minél több sikeres mobilitási pályázat születhessen itthon.

■ TÉMAKÖRÖK:

A főbb témakörök a (2) **mérés, értékelés** és a (3) **disszemináció**, az elért eredmények terjesztése, melyek sikeres megtervezését nemcsak leegyszerűsíti, de határfokukat is jelentősen megnöveli a (1) **tanulási eredmények felőli tervezés** gyakorlatba ültetése. Az útikönyv ennek a gyakorlatnak az elsajátítását célozza konkrét példákkal, javasolt módszerekkel. A témakörök tárgyalási sorrendjét a felmerülésük időbelisége határozta meg, hiszen a tanulási eredményeinket kell legelőször megfogalmazni megfelelő módon, melyek mérésére és értékelésére a projekt folyamata alatt kerül sor. Ha megvannak az eredményeink és az őket mérő/értékelő módszerek, akkor ezt követően terjeszteni is hatékonyabban tudunk mindent.

Tudatosan nem kerülnek említésre az eredmények eléréséhez vezető tevékenységek, mivel gyakori típushiba, hogy a pályázók magukat a tevékenységeket tekintik legfőbb eredménynek és csak ezek elérését értékelik, vizsgálják. Az útikönyv célja az is, hogy ennek a típushibának az elkerülésére felhívja a pályázók figyelmét, középpontba állítva a tanulási eredményeket mint végső és legfőbb célokat.

■ **AZ ÚTIKÖNYV TANULÁSI EREDMÉNYEI SZERINT** az olvasó a példák megértését és a javasolt feladatok elvégzését követően:

- képessé válik saját tervezett mobilitási pályázata legalább három tanulási eredményének helyes meghatározására, valamint saját, mozgósítható erőforrásaik felismerésére és megfelelő bevonására;
- képes lesz a mobilitási vagy bármely más projekt, vagy a formális, nemformális tanulási folyamat során elsajátított tudás, képesség, készség és egyéb megszerzett tanulási eredmény objektív, érvényes és megbízható mérésére és az elért eredmények célcsoportokhoz történő sikeres eljuttatására;
- tudni fogja a három témakört (tanulási eredmények felőli tervezés, mérés/értékelés, disszemináció) egységben kezelni és helyesen megtervezni, valamint a projektet a rögzített célok, eredmények elérésével megvalósítani;
- megfontolja, és a későbbiekben alkalmazza tanítása során és akár magánéletében is a tanulási eredmények felőli szemléletet;
- a tevékenységek helyett minden tanulási folyamat és ezek eredményei kerülnek a megvalósítás középpontjába a pályázatok tervezésekor.

■ STRUKTÚRA:

Mivel számos elméleti könyv született már főként a tanulási eredmények tervezéséről, valamint a disszeminációról, amelyeket a pályázatok sikerességéhez inkább alkalmazni kell tudni, és kevesebb írás készült a hatékony mérés/értékelés kidolgozásáról a köznevelési szektorban, ezért a jelen útikönyvben ez a két témakör csak a legszükségesebb mértékben és elméleti háttérrel kiegészítetten kerül bemutatásra, míg a fókuszban a mérés/értékelés témaköre marad mindvégig.

A feldolgozás és kereshetőség megkönnyítése érdekében a struktúra mindhárom témánál kisebb-nagyobb kiegészítésekkel és módosításokkal hasonló:

- az alapvető fogalmak,
- az előfeltételek, fontos kellékek, irányelvek tisztázását követően,
- a javasolt eszközökre, valamint
- jó és rossz megoldásokra, esetleg a típushibákra hozva példákat.

■ MÓDSZER:

Konfuciusz, ókori kínai bölcs mondására alapoz az útikönyv kicsit kiegészítve azt, miszerint:

*„Elolvasom/meghallgatom és elfelejtem,
megmutatod, hogy kell és megjegyzem;
ösztönözz arra, hogy csináljam és megértem/elsajátítom.”*

A mellékletek közt ennek megfelelően vannak:

- olvasmányos részek az elméleti háttér alátámasztásához,
- olyan teljesen kidolgozott példák, amelyek segíthetik a megértést,
- míg egyes részek arra próbálják ösztönözni az olvasót, hogy saját maga töltse ki az üresen hagyott helyeket a tanultak beépítésével egy sikeres pályázat írása közben.

Mivel a pedagógusok leterheltsége közismert – a struktúra segítséget adhat a kereséshez, a konkrét példák pedig az elmélet gyorsabb megértéséhez és elsajátításához.

Bár az útikönyvben a cél az elméleti háttér lehető legminimálisabbra szorítása volt, azonban Einstein mondása alapján: „mindent annyira kell egyszerűvé tenni, amennyire lehet, de nem egyszerűbbé”, így az egyes részterületek mindegyike szükséges a teljes képhez, a köznevelési pályázók sikeres pályázatírásának megfelelő támogatásához.

■ ELŐFELTEVÉSEK:

Maga a projekt a meghatározott cél/eredmény elérése érdekében végrehajtott tevékenységek sorának leírása, adott költségvetéssel és egy meghatározott időkereten belül. A nagyobb, hosszabb távú cél elérése a rövidebb távon elérhető részcélok fokozatos megvalósulásának következménye. A cél megvalósítása az összes rész cél teljesítését feltételezi. Ahhoz, hogy a projektben megfogalmazott célokat és eredményeket elérjük, pontosan meg kell határozni a következőket:

- a projekt kezdetét,
- a megvalósításhoz szükséges időkeretet,
- a szükséges és rendelkezésre álló erőforrásokat (anyagi, emberi, infrastrukturális erőforrások, pénzügyi készletek és egyéb források)
- az eredmények validálásához nemzeti és/vagy EU-s eszközöket

■ TOVÁBBI ELŐFELTEVÉSEK:

- Minden projekt – így a mobilitási projektek is – bizonyos célok, majd ezek végén eredmények és hatások elérése érdekében kerülnek végrehajtásra és nem a tevékenységekben részvételért. Tehát nem maga a kiutazás megvalósítása a cél, hanem az ennek révén megszerzett konkrét tanulási eredmények és elért hatások.
- A három tárgyalt témakör helyes, szakszerű, ún. SMART módon történő megtervezése minden egyes cél eléréséhez egyszerre szükséges.
- Leginkább az utolsó két szint (projekt és egyéni) felőli útmutatás kidolgozott, területi korlátok és a fókuszpontok tartása miatt a további szintenkénti bontás nem részletezett, de fontos megjegyezni, hogy mindhárom témakör az alábbi szintek mindegyikén vizsgálható:
 - o Európai Unió
 - o országos
 - o regionális
 - o helyi
 - o szakmai közösség
 - o intézményi
 - o projekt
 - o egyéni szint
- A célul tűzött **tanulási eredmények és hatások** eléréséhez hatékony **projektmenedzsmenti eszközök** elengedhetetlenek, mégis jelen útikönyv a valódi célt jelentő tanulási eredmények és hatások elérésére fókuszál kizárólag, mivel megfogalmazásuk és mérésük okozza a legtöbb egyedi kihívást és nehézséget a pályázóknak.
- Az útikönyvben szereplő elmélet és gyakorlat, a javasolt technikákkal együtt mindhárom megpályázható mobilitási típus (továbbképzés, szakmai látogatás, oktatási tevékenység) szakszerű megtervezését segítheti.
- Bár mindenhol tanulási eredményekről lesz szó, és nincs kiemelve a hatások elérésének célja a fókuszpont tartása miatt, azonban a célzott hatások elérése ugyanannyira fontos. Reményeink szerint, ha a tanulási eredmények felőli szemléletet sikerül elsajátítania mindenkinek az útikönyv végére, akkor a hatások mérése/értékelése már magától értetődően rutinszerűvé válhat.

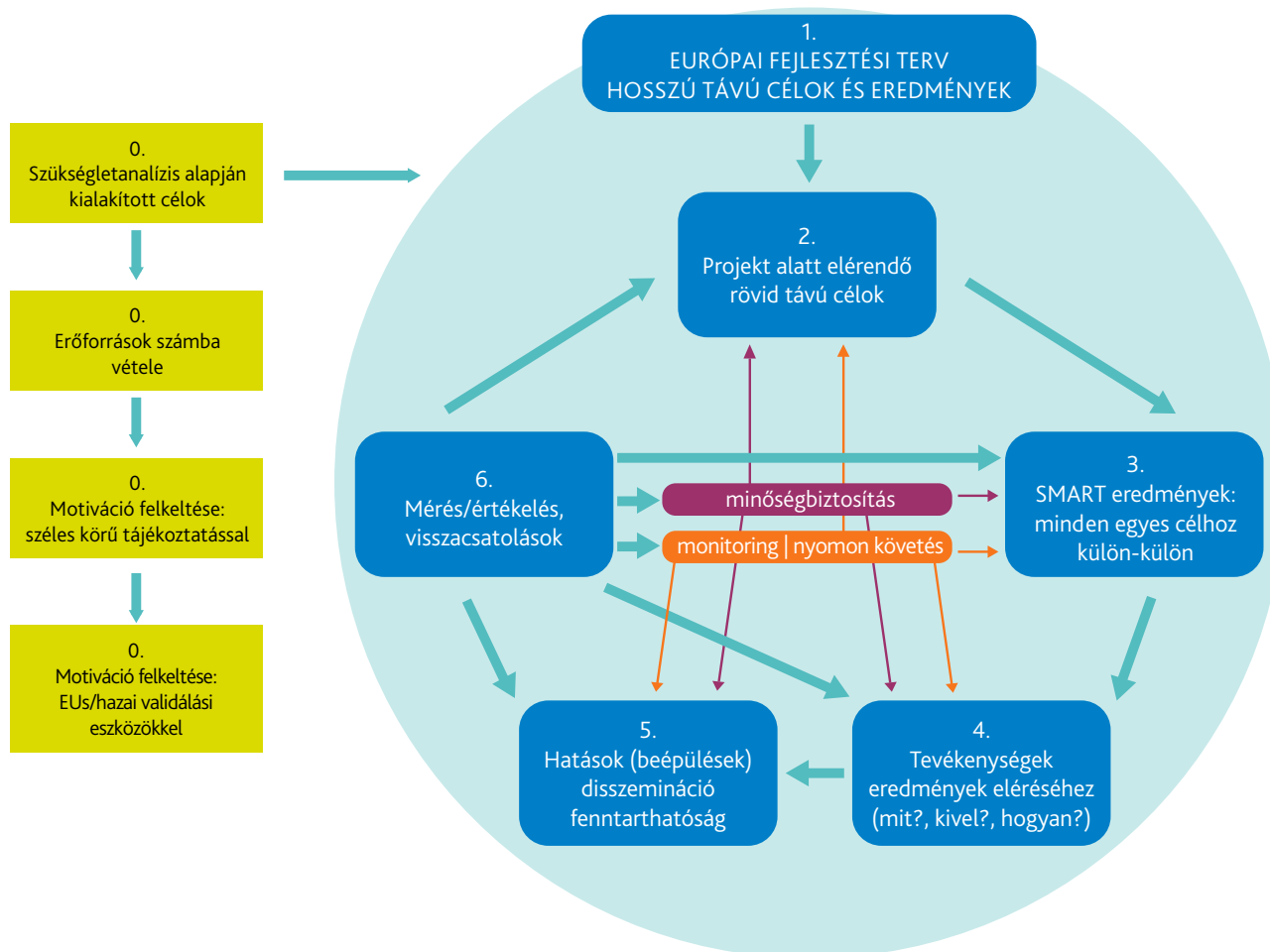
AZ „OKOS” ÚN. SMART TÍPUSÚ SORVEZETŐ MÓDSZER

George Doran a célok, később a tanulási eredmények, majd az indikátorok pontos meghatározására is alkalmazhatóan egy egyszerű segítő módszert fejlesztett ki, melyet érdemes mindig szem előtt tartanunk minden témakör kidolgozásakor. A neve: SMART angolul, mivel az egyes betűk jelentése jól összefoglalja a meghatározó követendő elveket:



- Specific - SPECIFIKUS - a célnak egyedinek kell lennie
- Measurable - MÉRHETŐ - a célnak mérhetőnek kell lennie
- Accurate - PONTOS, PRECÍZ - a célnak világosnak kell lennie
- Realistic - REÁLIS - az adott forrásokból megvalósíthatónak kell lennie
- Time-bound - IDŐKERETBE FOGLALT – meg kell határozni a megvalósítás időkeretét

LEGFŐBB PROJEKT-TEENDŐK KÖVETENDŐ SORRENDJE



AZ EURÓPAI FEJLESZTÉSI TERV LEGFONTOSABB PARAMÉTEREI

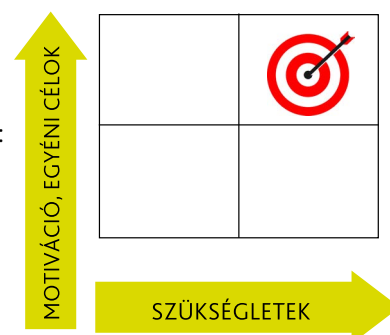
Az Európai Fejlesztési Terv az alapja minden mobilitási projektnek, így érdemes meghatározni ennek legfontosabb paramétereit:

- A célok az intézmény fejlesztési szükségleteihez és működésének körülményeihez igazodnak (**releváns**) és elérhető eredményeket tűznek ki (**reális**).
- A beadott pályázatot **alátámasztó háttér** adja.
- Szükséges, hogy a projekt időtartamánál nagyobb időszakot öleljen fel, **hosszú távú célokat** meghatározva.
- **Arányosan** kell illeszkednie az intézmény/szervezet méretéhez, erőforrásaihoz, kapacitásaihoz és meglévő európai, illetve nemzetközi együttműködési tapasztalataihoz.

SZÜKSÉGLETFELMÉRÉS:

A kellő motiváltság eléréséhez, valamint a hatékonyság és a bevonódás maximalizálásához elengedhetetlen a megfelelően meghatározott szükségletek felmérése, így segítséget jelenthet egy két hasznos módszer megismerése ennek elvégzéséhez. Akkor juthatunk megbízható adatokhoz, ha azok:

- gyűjthetőek,
- korrektek,
- komplettek,
- összehasonlíthatóak,
- áttekinthetőek lesznek a felmérés végén.



A 4 W módszerrel megadható, hogy pontosan milyen adatokra van szükségünk a sikeres felméréshez:

- who = célcsoportok, akikre hatást akarunk gyakorolni a projektünkkel,
- what = mit fogunk alkalmazni a felméréshez, ami leginkább a meghatározott célcsoportoktól függ,
- where = hol fogjuk az adatokat gyűjteni,
- when = mikor, milyen időtartamot felölelően vizsgálódunk

Mivel a szükségletfelmérésnek alá kell támasztania a tervezett fejlesztés minden elemének szükségességét, és a választott módszerek indokoltságát, így ideális esetben ki kell terjednie a projektben érintett valamennyi szereplőre, célcsoportra, szervezetre (pl.: tanárok, tanulók, a szakmai munkaközösség tagjai, szülők, fenntartó, szponzorok, külső közreműködő szervezetek, meghatározó oktatáspolitikai intézmények stb.).

- ELSŐDLEGES FELMÉRÉSEK:

Előny: a legbiztosabb felmérési adatokat hozzák, reprezentatívabbak, megbízhatóbbak.

Hátrány: idő és költségigényes lehet a kivitelezésük egyes esetekben

- SWOT (*Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats*) elemzés
 - o Az intézményi erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyforrások, kockázati tényezők azonosítása az egyik legjobb választás lehet minél több kolléga véleményét kikérve, a vezetőséggel egyeztetve.
 - o Nemcsak a kérdésekre kaphatunk választ, de egyfajta közvetett reklámot is tudunk biztosítani saját projekttervünknek, ami már a kezdetek előtt komoly érdeklődést generálhat, valamint a szervezet számára érdekes információkat is segíti rendszerbe foglalni, hogy a kapott eredmények végül minél könnyebben beépíthetők legyenek a tervezésbe.
- Interjú:
 - o A kvalitatív interjúzásban általában dominál a leíró jelleg: az interjú elsősorban feltárni, dokumentálni tud egy jelenséget, felmutatva annak komplexitását.
 - o A félig strukturált interjú során a kérdező vegyíti a teljesen nyitott és a behatároltabb kérdéseket teret adva a válaszadó saját belátása szerinti válaszadásnak.
 - o A kis csoportos vagy fókuszcsoportos interjú célja, hogy a felmérést végző a résztvevők gondolatait, érzéseit megismerje egy meghatározott témával kapcsolatban.
- Kérdőív:
 - o Előzetes tudás, nehézségek, elégedettség azonosítását segíti.



- MÁSODLAGOS FELMÉRÉSEK:

Előny: viszonylag olcsó a megvalósításuk.

Hátrány: a külső forrásokból származó információk esetén nem tudható, hogy a vizsgált célcsoportot, problémát milyen módon definiálták. Önmagában csak ezzel a módszerrel nem tudunk kellően direkt felmérést végezni, így ezeket inkább kiegészítő megoldásként érdemes alkalmazni.

- Dokumentumelemzés
 - o Például: felmérésekből levont következtetések, intézményi stratégia, oktatáspolitikai irányelvek
- Statisztikák átnézése
 - o Például: statisztikai kiadványok, az oktatási szaktárca, vagy ennek háttérintézetei által készített felmérések, esetleg célirányos kutatások adatai, megállapításai

1. TANULÁSI EREDMÉNYEK

A tanulási eredmény alapú szemléletet a magyar oktatási gyakorlatba a Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) vezette be, mely a közoktatás és szakképzés, illetve a felsőoktatás területein megszerezhető képesítéseket foglalja egy egységes és átlátható rendszerbe. Az MKKR, követve az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) struktúráját, nyolc szintet tartalmaz és az EKKR által a szintleírásoknál kezdetben használt tudás, képesség, kompetencia helyett az alábbi jellemzők (ún. deskriptor) alapján fogalmazza meg a képesítési szintek állításait:

- tudás,
- képesség,
- attitűd,
- felelősség és
- autonómia.



A mobilitási projekteket is definiálhatjuk képzési, tanulási folyamatként, mivel számos szándékolt vagy véletlenül, menet közben megvalósult tudás illetve kompetenciafejlődés mehet végbe a kivitelezés végére.

■ MIÉRT JÓ ÉS HASZNOS A TANULÁSI EREDMÉNYEK FELŐLI SZEMLÉLET ELSAJÁTÍTÁSA?

- A tanulókért egyre komolyabb harcot folytatnak az egyes képző intézmények, ami miatt gyakran megfogalmazódó elvárás, hogy megfelelően fejlesszék a kompetenciákat és így a továbbtanulást, majd a munkaerőpiacra bejutást segítő képzési programot kínáljanak. A képzés minőségéhez elengedhetetlen az eredményesség elvárása és annak kontrollálhatósága, így minden tanár, oktató érdeke is a szemlélet elsajátítása, ami az eddig alkalmazott eszköztárak megújítását teszi szükségessé.
- A képesítések hazai és európai elismertettségéhez, összehasonlíthatóságához, átláthatóságához járul hozzá.
- Egyfajta „közös nyelv” megteremtésével megkönnyíti a kommunikációt a képzők és a munkaerőpiac szereplői között.
- A tanulási eredmény alapú szemléletet nemcsak a tágabb hazai, és európai keretrendszerekhez kapcsolódás miatt érdemes a pályázatokban is alkalmazni, hanem mert hatékonyan támogatja a sikeres pályázat megírását és később a kivitelezését mindvégig.
- 2016-ban a Tempus Közalapítvány megbízásából készült kutatás szakképző intézmények részvételével egyértelműen azonosította a tanulási eredmény alapú mobilitási munkaprogramok előnyeit.

A megfogalmazott előnyök ugyanígy érvényesek lehetnek a köznevelési szektorban megvalósított mobilitási projektekre is. „A megkérdezettek véleménye alapján a tanulási eredmények alkalmazása:

- o átgondoltabbá, strukturáltabbá teszi a mobilitás megtervezését és kivitelezését (a mobilitás céljának meghatározását, a munkaprogram kidolgozását, a fogadó partnerrel történő egyeztetést),
- o következetesebbé teszi a partnerintézmények egymással szembeni elvárásainak meghatározását,
- o objektívabb értékelést tesz lehetővé, mert könnyebb az értékelési kritériumok kialakítása,
- o támogatja a hatékonyabb és változatosabb értékelési formák megvalósítását,
- o könnyebbé teszi az egyéni fejlődési út átgondolását, bemutatását és dokumentálását
- o egyértelműbbé teszi a mobilitás helyét, célját és várt eredményeit a projekten belül, kapcsolódását a projekt keretében megvalósított többi tevékenységhez, mobilitáshoz, illeszkedéséhez az iskola szakmai fejlesztési céljaihoz.” (Farkas Éva, 2017: Mérés-értékelés kézikönyv)

- Azon intézmények, amelyek célja további együttműködések, fejlesztések megvalósítása stratégiai partnerségi pályázatokkal, azok számára a szemlélet elsajátítása kifejezetten fontos, mivel itt hangsúlyossá válik a tanulási eredmények, az általuk kifejtett hatások hasznosulásának megállapítása. A pályázat során kiválasztott szektort ugyanis nem az határozza meg, hogy mely szektorhoz tartozik jellege szerint a koordinátor intézmény (és a partner intézmények), hanem az, hogy a projekt eredményei, illetve a meghatározott tanulási tevékenységek mely szektorban relevánsak. Ha a pályázó a tanulási eredményeket és azok hasznosulását nem tudja helyesen meghatározni, akkor relevancia szempontjából a pályázat elutasításra kerülhet.

■ MILYEN PARAMÉTEREKTŐL FÜGG AZ ELÉRT EREDMÉNYEK MENNYISÉGE ÉS MINŐSÉGE?

- Számba lettek-e véve az egyéni szükségletek, és a részvételi motivációk?!
- Az egyéni szükségletek és motivációk megfelelően illeszkedtek-e a hosszú távú intézményfejlesztési célokhoz?!
- A projekt elején az elvárt tanulási eredményeket minden egyes kiutazó kolléga esetében sikerült-e megfelelően, kellően okosan ún. SMART módon meghatározni?!
- Az egyéb, nehezen mérhető (önbizalom fejlődése, nyitottság elérése stb.) tapasztalatok tudatosan, reflektív módon feldolgozásra kerültek-e?!

A helyes tervezés kulcsa minden esetben a tapasztalatok, megszerzett tudás reflexión alapuló, tudatos feldolgozása.

■ ALAPVETŐ FOGALMAK:

TANULÁSI EREDMÉNY (LEARNING OUTCOMES):

- Egy adott tanulási szakasz sikeres lezárását követően a tanuló:
 - o mit tud,
 - o mit ért, és
 - o mire képes (a fentieket együtt hívjuk kompetenciának!),
 - o milyen attitűdökkel, illetve
 - o a kompetencia-elemekhez kapcsolódó helyzetekben milyen fokú szakmai autonómiával
 - o és felelősséggel rendelkezik
 függetlenül attól, hogy hol, hogyan, mikor szerezte meg ezeket a kompetenciákat.
- FONTOS kiemelni, hogy a tanulási eredményeket sosem egy lezárt végső célnak tekintjük (tehát befejezett és eredményorientált természetűnek) menet közben, hanem sokkal inkább, mint a tervezés előmozdítóira, vagy mint a minőségbiztosítás eszközeire ahhoz, hogy a szükséges szemléletformálást elérjük!

- Az eredményeket mindig úgy kell létrehozni, hogy:
 - o mások igényeihez is hozzáigazíthatók legyenek,
 - o más szektorokra is átvihetők legyenek,
 - o a támogatási időszak után is fenntarthatók legyenek, illetve
 - o hatással legyenek a jövő szakpolitikáira és gyakorlataira.
- A mobilitási és egyéb ERASMUS program szerint az eredmény olyan termék vagy kimenet, amelyet egy adott projekt keretében hoznak létre, és amelyek lehetnek:
 - o Konkrét (kézzelfogható) eredmények,
 - Például: egy probléma megoldását szolgáló megközelítés vagy modell; gyakorlati eszköz vagy termék, például kézikönyvek, tantervek, elektronikus tanulási eszközök; kutatási jelentések vagy tanulmányok; bevált gyakorlatokat tartalmazó útmutatók vagy esettanulmányok; értékelő jelentések; elismerési tanúsítványok*
 - o A projektszervezők és a résztvevők által szerzett készségek és személyes tapasztalatok (nem kézzelfogható eredmények).
 - Például: a résztvevők, tanulók vagy munkatársak/szakemberek/oktatók által szerzett ismeretek és tapasztalatok; a készségek fejlődése vagy a teljesítmény javulása; a kulturális tudatosság növekedése; a nyelvi készségek fejlődése*

TUDÁS:

- Tények, fogalmak, tételek, törvényszerűségek, elméletek, összefüggések ismerete.
- A leírásoknak a tudáselemek kiterjedtségét, mélységét és szervezettségét kell jellemezniük speciális, az adott kurzus témakörére jellemző összefüggésrendszerbe helyezve.

KÉPESSÉG:

- A tudáselemek gyakorlati alkalmazása.
- Tevékenységekre, feladatok megoldására való képességek, problémamegoldás.
- Kognitív és gyakorlati készségeket egyaránt jelenthet.

ATTITŰD:

- Érzelmi, gondolati és viselkedésbeli összetevőkből áll.
- Az adott tantárgy tanításával kapcsolatos nézetek, motiváció, gondolkodási és cselekvési mintázatok, a tanulásra és a munkára vonatkozó értékelő viszonyulások.
- A viselkedés és a verbális megnyilatkozások révén azonosítható.
- A tanítás minőségével kapcsolatos beállítódás, a szakmai etika elfogadása és alkalmazása, valamint az egész életen át tartó tanuláshoz, a folyamatos szakmai önképzéshez való viszony elemei is itt jelennek meg.

KOMPETENCIA:

- A tudás, készség és képesség, attitűd együttesét hívjuk így.
- A pedagógus minősítési rendszerben a kompetenciák jelentik a minősítő értékelés szempontrendszerét. (Lásd 8. mellékletben a 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet szerinti pedagóguskompetenciák felsorolása)

KULCSKOMPETENCIA:

- Az ismeretek, készségek és attitűdök transzferábilis (egyik helyzetről a másikra átvihetők, és ezáltal számos szituációban és kontextusban alkalmazhatók), többfunkciós (különböző célok elérésére, különböző problémák és feladatok megoldására használhatók) egysége, amellyel mindenkinek rendelkeznie kell ahhoz, hogy személyiségét kiteljesíthesse és fejleszthesse, be tudjon illeszkedni a társadalomba és foglalkoztatható legyen.
- A kötelező oktatás illetve képzés időszaka alatt kell elsajátítani.

- Az egész életen át tartó tanulás során mindenféle tanulás alapját ezek a kompetenciák képezik.
- A megfelelő egyéni teljesítmény, munka és a későbbi tanulás előfeltételei.
- A 8. mellékletben olvasható a nyolc kulcsfontosságúnak nevezett kompetencia, melyet az egész életen át tartó tanulás európai referenciakeretében határoztak meg.

AUTONÓMIA ÉS FELELŐSSÉG:

- Egy kompetencia adott helyzetben történő használatát jellemző autonómia és felelősség szintjét írja le.
- Az adott kompetenciára jellemző cselekvési helyzetek rutinszerűségét, újszerű voltát, esetleg előre nem kiszámíthatóságát kell mérlegelni és azt, hogy a felelősség a saját munkatevékenységre, másokéra (egyénekére vagy csoportokéra), esetleg a tevékenység különféle következményeire vonatkozik.

ELŐFELTÉTELEK:

- Az elérni tervezett eredményeinket mindig gondoljuk át a SMART kritériumokkal megfeleltethetőség felől megvizsgálva, hogy:
 - o kellően konkrét és rövid, egyértelműen megfogalmazott-e, miközben nem „tartalomszegény”
 - o realiztikusan megvalósíthatók-e a folyamatok,
 - o dokumentálható-e egyszerűen,
 - o mérhető és értékelhető-e,
 - o kialakításra került-e az elismerésükhöz validálási eszköz (Europass, hazai továbbképzésbe beszámítás),
 - o van-e egy konkrét időkeret az elérésükhöz meghatározva a projekt időtartamán belül?
- A folyamat alatt és végén elérhető eredményre koncentráljunk az egyes elvégzett tevékenységek helyett. Nem azt kell megfogalmazni, hogy a tanár mit csinál az órákon vagy a kurzusokon, hanem az első lépés az elérni kívánt tanulási eredmények megfogalmazása és ezekből levezetni az elérésüket biztosító tevékenységeket.
- Mindvégig fontos a kellően reflektív szemlélet, visszacsatolások, a nyomon követés és a minőségbiztosítás eszközeinek alkalmazása, ön-vizsgálatok beépítése a folyamatokba a korrigálások érdekében és a sikeresség fokozásához.
- A fejlesztő (ún. formatív) értékeléseket részesítsük előnyben, mert általuk menet közben objektív és konkrét visszajelzést kaphatunk az elérni kívánt eredményekről és időben megvalósítható a szükséges korrekció, szemben az utólagos értékelésekkel (ún. szummatív), amikor már változtatásra, korrigálásra nincs mód.

ALAPELVEK:

- A tanuló – aki a mobilitási pályázatokban a köznevelési munkatárs – szempontjából kell megfogalmazni az eredményeket (nem a tanár, aki a köznevelési munkatárs képzését végző személy a továbbképzési kurzusokon, és nem a tantárgy vagy továbbképzési kurzus szempontjából).
- A tanulási folyamat eredményét kell leírni és nem a tanulás útvonalát. Tehát nem azt, hogy milyen tevékenységekben vesz részt a tanuló, vagy milyen kurzusokat végez el, vagy azokat kik oktatják, hány órában, és mit kell elolvasnia, hanem azt, hogy a kurzus/szakmai látogatás végén milyen tudást/képességet/attitűdöt szerzett meg, mennyire vált önállóvá vagy képessé felelősségvállalásra egyes területeken a mobilitás egészének eredményeként a résztvevő.
- Egy adott tanulási eredmény nem csak egyetlen tárgyhoz, kurzushoz rendelhető, így a hosszú távú intézményi célok elérése érdekében a mobilitásokkal megszerzhető eredményeket érdemes egyeztetni, beosztani a résztvevők közt.

- A tervezett célok minimális eléréséhez szükséges valamennyi tanulási eredményt meg kell határozni.
- Specifikus (szakmai) és általános kompetenciákra (pl. infokommunikációs eszközök használata, kritikus gondolkodás, együttműködés, stratégiák) egyaránt meghatározhatók tanulási eredmények.
- A tanulási eredményeket össze kell kötni az oktatási és tanulási tevékenységekkel, a mérés/értékeléssel, valamint a disszeminációjuk módjával is.
- Egy mondatban kategóriáját tekintve csak egyféle és csak összetartozó tanulási eredmények szerepelhetnek.
- Érdemes időben megtervezni azt, hogy milyen hazai és európai eszközökkel lesznek az eredmények elismerve a részvételi motiválás optimalizálásához.

TIPIKUS ELEMEEK:

Derényi András (2006) és Tót Éva (2017) útmutatójában egy jól megfogalmazott tanulási eredmény a következő elemekből tevődik össze:

1. Egy ige, ami azt a cselekvést fejezi ki, amire a kérdéses tanulási folyamat végén a tanulónak képesnek kell lennie.
2. Az előbbi igéhez tartozó tárgy megnevezése.
3. Szó vagy szavak, amely(ek) az adott eredményelem szintjére, összetettségére utaló jellemzőket tartalmaznak.
4. Olyan szó vagy szavak, amely(ek) annak a teljesítménynek a természetét írja(k) le, amelyet a tanulási eredmény elérésének bizonyítékául a tanulótól elvárunk.
5. Egyéb, a szakmai környezet jellemzőire utaló elemek.
6. Mindezek sorrendje nem rögzített, változhat igény szerint illetve egyes elemek ki is maradhatnak.
7. Kulcsszavak, melyek alkalmazása segítheti a megfelelő tanulási eredmény SMART meghatározását:

TUDÁS	KÉPESSÉG	ATTITŰD	AUTONÓMIA ÉS FELELŐSÉG
<ul style="list-style-type: none"> • Tudja • Ismeri • Érti • Megérti • Azonosítja • Felismeri • Felidézi • Megnevezi • Rendelkezik • Átlátja • stb. 	<ul style="list-style-type: none"> • Használja • Megfogalmazza • Feltárja • Bekapcsolódik • Továbbfejleszti • Összehasonlítja • Elkészíti • Elemzi • Működteti • Összeállítja • Bemutatja • Kezeli • Megtervezi • Kialakítja • Kiválasztja • Alkalmazza stb. 	<ul style="list-style-type: none"> • Belátja • Befogadja • Szem előtt tartja • Igényli • Elfogadja • Kritikusan szemléli • Törekszik • Kész (pl. közös munkára) • Elfogadja (pl. a szakmaetikai elveket) • Vállalja • Képviselet • Elkötelezett • Nyitott (pl. új megoldásokra) stb. 	<ul style="list-style-type: none"> • Felelős / felügyeli • Önállóan • Másokkal együttműködve • Vezetői irányítással • Segítséggel, útmutatással • Ellenőrzi • Döntéseket hoz • Ellenőrzi a munkáját • Önálló javaslatokat fogalmaz meg • Felelőséget vállal a saját ill. a csoport • Korrigálja saját vagy mások hibáit

FORRÁS: EINHORN ÁGNES: TANULÁSI EREDMÉNYEK KURZUSTERVEZÉSÉBEN, TANTÁRGYI ADATLAPOK (2018)

8. Bloom és munkatársai (1956) állították össze a leghíresebb, leggyakrabban használt rendszert, amelynek célja, hogy segítsen a tanulás-tanítás különböző programjai céljainak, tanulási eredményeinek a megfogalmazásában. Bloom szerint a tudás hat, egymásra épülő, egymással hierarchikus viszonyban álló szinteken rendezhető el. A tanulási eredmények megfogalmazásához az egyes szintekhez tartozó igék beépítése is segítséget nyújthat. A teljes listát lásd a 7. mellékletben.

■ ELŐÍRÁSOK JAVASLATTAL ÉS SEGÍTŐ KÉRDÉSEKSEL A TANULÁSI EREDMÉNYEK HELYES MEGFOGALMAZÁSÁHOZ:

ELŐÍRÁSOK:

- Konkrétumok fontossága:
 - o Kerüljük a homályos jelentésű szavakat, mint pl.: tudni, érteni, megtanulni, ismerni, tisztában lenni vagy tudatában lenni!
 - o Vegyük észre, hogy az „Ismerni a konkrét valamit” az nem ugyanaz, mint hogy „Ismerni bármit” konkrétum nélkül!
- Egyszerűsége törekedjünk:
 - o Kerüljük a bonyolult mondatokat!
 - o Inkább egynél több mondatban fogalmazzunk, ha bonyolultabb a témakör
 - o Világos fogalmazás a cél.
- Hosszú távú célok, mint irányelvek:
 - o Az adott projekt vagy egy-egy elérendő cél esetében megfogalmazott tanulási eredmények a program egészének képzési és kimeneti követelményeihez kell, hogy illeszkedjenek!
- Rögzített időtartam:
 - o Mindig adjuk meg, hogy mennyi idő alatt tervezzük a tanulási eredményeket elérni!
- Arányosítás a realitás talaján maradvá:
 - o Ne legyünk túlzottan, irreálisan ambiciózusok a tanulási eredmények megtervezésekor!
 - o Ne történjen meg, hogy kritikaként a 'túl szép, hogy igaz legyen' érzetét keltse végül.
- Kapacitás figyelemmel tartása:
 - o Az adott tanulási eredményeket a rendelkezésre álló, megszabott idő alatt
 - o Az elérhető erőforrásokkal kell megvalósítani!
- Mérés/értékelés:
 - o Mérhetőség és kézzelfoghatóság irányelvét tartsuk be minden egyes tanulási eredményre vonatkozóan!
 - o Tervezzük meg a tanulási eredményeinket, hogyan fogjuk majd értékelni, azaz honnan fogjuk tudni, hogy a tanuló az adott tanulási eredményt teljesítette-e?!
 - o Ne fogalmazzunk túl tágan, mert előfordulhat, hogy a túl tágan megadott eredményeket nem lehet majd hatékonyan értékelni.
 - o Kerüljük a túl szűk keret megszabását, mert ekkor a követelmények listája válhat túl hosszúvá vagy túl részletessé, ami aránytalan terheket jelenthet.
- Széles körű tájékoztatás szükséges a kezdetektől:
 - o Vonjunk be minél több kollégát a tervezésbe, és
 - o Akár a diákokat is kérdezzük meg, hogy a megfogalmazott tanulási eredményeken mindenki ugyanazt érti-e.

- Ne legyünk kishitűek:
 - o A tanulási eredmények ne a Bloom-féle taxonómiai lista (lásd igékkel kifejtetten a teljes lista az 7. mellékletben) alsó szintjein elhelyezkedő tanulási eredmények közül (Ismeret/Tudás és Megértés) kerüljön ki főként, hanem a felsőbb szintjein elhelyezkedő tanulási eredményeket használjuk (pl. alkalmazás, analízis, szintézis, értékelés), mert csak így érhető el intellektuális kihívás, ami szükséges a motiváció felkeltéséhez és fenntartásához.

JAVASLAT:

- A mobilitási pályázók a kurzusszervezőket a szerint is tudják szelektálni, hogy mennyire professzionális szakmai tartalmat kínál egyik vagy másik szervező. Ennek megítélését segítheti, ha a kurzusok leírásában szerepel a várható tanulási eredmények felsorolása, melyet a szervezők a regisztrációkor a pályázók számára visszaigazolásként megküldenek. Erre a megadott tanulási eredményekre alapozottan sikeresebb pályázat készíthető.
- Példák a kurzusszervezők által készített tanulási eredményekről a 9. mellékletben találhatók.

SEGÍTŐ, ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK:

- A tanulási eredmények az Európai Fejlesztési Tervben meghatározott távlati célok elérését segítik-e?
- Az összes tanulási eredmény illeszkedik-e a mobilitás céljaihoz és tartalmához?
- Nem okoz-e majd gondot a meghatározott tanulási eredmények elérése akár időhiány, vagy egyéb kapacitáshiány miatt?
- Rendelkezünk-e a szükséges erőforrásokkal az eredmények eléréséhez?
- A célul kitűzött időtartamon belül reálisak-e az elvárásaink a meghatározott tanulási eredményeinkkel kapcsolatban?

■ PÉLDÁK TANULÁSI EREDMÉNY MEGHATÁROZÁSÁHOZ:

A hétköznapi életben is hasznos lehet a tanulási eredmények felőli tervezés, így az alábbiakban egyszerű példák mutatják be milyen a jó tanulási eredmény, és hogyan tudja akár a mindennapi életünket is hatékonyan támogatni kellő tudatosítással és kis extra figyelemmel ez a szemlélet. Nemtől, életkortól függetlenek a példák, így bárki találkozhat velük saját élete során. Mivel mind a célokra, az indikátorokra, mind a tanulási eredményekre egyaránt előírás a SMART elvek betartása sikeres megfogalmazásukhoz és kialakításukhoz, így a későbbi mérés/értékelési 2. témakörben is találhatunk majd jó-rossz példákat, így ott tovább folytatható a tanulási eredmények képzsének gyakorlása.

1. PÉLDA: HÉTVÉGI BEVÁSÁRLÁS**FELADAT:**

- A korábbi elméleti részek figyelembe vételével, próbáljunk meghatározni a hétfői bevásárlásunkhoz kapcsolódó SMART célt és hozzá tartozó SMART tanulási eredményt...

CÉL:

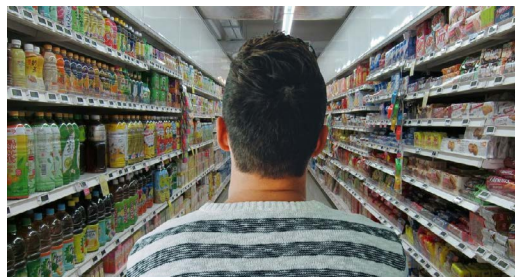
- 1 hétre előre mindent megvenni a főzéshez max. 30 perc alatt

TANULÁSI EREDMÉNY:

- Képes leszek befejezni a hétfői bevásárlást és mindent megvásárolni, amire 1 hét alatt a családnak szüksége lesz a megadott 30 percen belül egy abc-ben.

MIT MÉRJÜNK:

- Mennyi ideig vásároltam végül?
- A beszerzett termékek hány napra lettek elegendőek?



ÉRTÉKELÉS, KONKLÚZIÓK LEVONÁSA, VISSZACSATOLÁS, FEJLESZTÉS:

- Ha 1 óra alatt értem el és 3. nap után elfogyott minden vagy hiányoznak dolgok, illetve több egyéb felesleges is beszerzésre került - mit tegyek, hogy elérjem a kitűzött célt?
 - o Bevásárló lista készítése előzetesen - tudatosításhoz
 - o Kisebb helyre menni – időbe beleférjek
 - o Kerékpárral közlekedve a cipelési kapacitás csökkentése, így sokkal tudatosabb és fókuszáltabb vásárlás legközelebb

2. PÉLDA: MEGFELELŐ IDŐBEOSZTÁS TANULÁSHOZ**FELADAT:**

- A korábbi példához hasonlóan, próbáljunk meghatározni a tanulók időbeosztásához kapcsolódó SMART célt és hozzá tartozó SMART tanulási eredményt...

CÉL:

- 4 óra alatt 3 tantárgy „kivégzése”

TANULÁSI EREDMÉNY:

- A tanuló képes lesz megtanulni 3 tantárgyat és elkészíteni a hozzájuk tartozó házi feladatokat 4 óra alatt minden nap

MIT MÉRJÜNK?

- Mennyi idő alatt végzett végül?
- Megvizsgálni és listát készíteni arról, hogy melyik napokon milyen egyéb körülmény gátolta vagy segítette a tanulási folyamatot?
- Minden nap felírni, hogy mennyit sikerült befejeznie a megadott időkeretben. Ha egyik nap sem érte el a kitűzött célt, akkor az elvárásokon kell módosítani!

ÉRTÉKELÉS, KONKLÚZIÓK LEVONÁSA, VISSZACSATOLÁS, FEJLESZTÉS:

- Reálisabb elvárások megfogalmazása a tanulási időkeretre vagy az elsajátítandó tananyagokra vonatkozóan
- Az egyes gátló (pl.: TV, mobiltelefon jelenléte, megfázás) vagy támogató körülmények (pl.: napi sportolás utáni hatékonyabb tanulás, érdekesebb tantárgy, másnapi számonkérés) tudatos alakítása, életbe léptetése a hatékonyság növelése érdekében.
- Időbeosztást elősegítő módszerek javaslata és alkalmazása (pl.: Pomodoro vagy befőttes üveges technikák)

**ELKERÜLENDŐ TÍPUSHIBÁK ÉS JAVÍTÁSUK A TANULÁSI EREDMÉNYEK HELYES MEGFOGALMAZÁSÁNAK TÁMOGATÁSÁHOZ:****1. PÉLDA:**

- Rossz: „A kommunikáció-alapú nyelvtanítást segítő módszerek alkalmazása”
 - o Hiba típusa: a tanulótlól elvárt, tényleges tanulási eredmény helyett a matematika egyik eleme szerepel
- Jó: „Beépítette saját tanmenetébe a külföldi tanártovábbképzésen elsajátított, szerepjátékon alapuló nyelvtanítási módszert és kooperatív technikákat a tanulók kommunikációs készségének fejlesztésére”



- SEGÍTŐ KÉRDÉS:
 - o Valóban a kimenetek vannak-e a célban megfogalmazva?
 - o Nem a tevékenységekre került-e végül a hangsúly?

2. PÉLDA:

- ROSSZ: „Hatékonyan alkalmazza a kommunikáció alapú nyelvoktatási módszereket”
 - o Hiba típusa: Túl általános megfogalmazás
- JÓ: „Könnyedén, rutinszerűen alkalmazza a szerepjátékon alapuló módszereket és a kooperációs technikákat, melyekkel nyelvi óráin a diákok idegen nyelvi kommunikációs készségét fejleszteni tudja”
- SEGÍTŐ KÉRDÉS:
 - o Tartalmaz-e a jelzett kompetenciára vonatkozóan szintmegjelölést a megfogalmazás („könnyedén, rutinszerűen”)?
 - o Nevesíti-e a konkrét elsajátított tudást/képességet/készséget, amely a tanulótól a kurzus végére elvárható („szerepjátékon alapuló módszereket és a kooperációs technikákat”)?
 - o Meg van-e jelölve, hogy a tanuló a képzés végén mire tudja alkalmazni a megszerzett tudást/képességet/készséget („diákok idegen nyelvi kommunikációs készségét fejleszteni”)

3. PÉLDA:

- ROSSZ: „Megismer kommunikáció alapú nyelvoktatási módszereket a továbbképzésen”
 - o Hiba típusa: Kétértelmű, nehezen mérhető, homályos vagy nem elég konkrét jelentéssel bíró ige (pl.: tudja, tudatában van, értékeli, megtanulta, érti, ismeri, tisztában lenni) alkalmazása
- JÓ: „A kurzus végére sikerült azonosítania azt a két nyelvtanítási módszert (szerepjáték, kooperációs technika), amellyel könnyebben tudja a diákok kommunikációs készségét fejleszteni”
- SEGÍTŐ KÉRDÉS:
 - o Tudjuk-e majd megfelelően mérni és értékelni az adott eredményt? Kellően kézzelfoghatók-e? (megismerést nem lehet mérni, de ha valamit alkalmazott vagy sikerült azonosítania azt lehet ellenőrizni)
 - o Meg lehet-e állapítani, hogy mit jelent pontosan a megfogalmazott eredmény (megismer helyett: azonosít, meghatároz, leír, vagy alkalmaz igék pontosabbak)
 - o Aktív igét alkalmaztam-e a megfogalmazáskor?

4. PÉLDA:

- ROSSZ: „A képzés végére a résztvevők megismernek kommunikációs módszereket”
 - o Hiba: A tanulási eredmény magára a tanulásra utal és nem a tanulás eredményére
- JÓ: „A résztvevő hazaérkezését követően alkalmazza a megtanult két módszert a diákok kommunikációs készségének fejlesztésére”
- SEGÍTŐ KÉRDÉS:
 - o A megszerzett eredmény alkalmazása észrevehető-e a leírásból?
 - o Nem magára a folyamatra vonatkozik-e az eredmény a megfogalmazás alapján, a folyamat végén látható elért fejlődés, eredmény helyett?

■ SORVEZETŐ A TANULÁSI EREDMÉNYEK HELYES MEGFOGALMAZÁSÁHOZ – AZ ELISMERÉS EURÓPAI ESZKÖZE:

EUROPASS:

- Segíti a résztvevőket, hogy a tapasztalataikat rendszerezzék, valamint
- Végiggondolják és megfogalmazzák a projekt során elért tanulási eredményeiket: a tanultakat, a megszerzett kompetenciákat, és az elért fejlődést az autonómia és a felelősségvállalás terén.
- Az alábbi ábra egy konkrét példát mutat a tanulási eredmény megfelelő rögzítésére az Europassban megadott kérdések alapján:



europass

**KI? MILYEN SZINTEN?
MIRE?
HOGYAN?**

**VERONIKA KÉPES ÖNÁLLÓAN
FELVÉTELEKET KÉSZÍTENI
KÉZI KAMERA SEGÍTSÉGÉVEL ÁLTALA
MÉGÍRT FORGATÓKÖNYV SZERINT**

2. MÉRÉS/ÉRTÉKELÉS

„avagy a kutya farka, ami a kutyát csóválja!”



Életünk során mindenki találkozott már különböző helyzetekben értékelésekkel, amikor vagy értékelni kellett másokat (ez általában a kellemesebb) vagy amikor minket értékelték (ezt nem szeretjük igazán, sokakban inkább egyfajta félelem, semmint kellemes érzet képe jelenik meg elsőre). Érdekes megfigyelni, hogy a piaci szférában mindig mindenki mindenhol értékkel, visszajelzést gyűjt és ott bárki számára természetes ez a folyamat, elfogadott, hasznos tevékenységként szemlélt. Ezzel szemben a közsférában történő értékelés egyfajta büntetesként, szigorításként megélt.

Az oktatási szektorban dolgozó pedagógusok számára azért is okozhat szorongást a mérés/értékelés tárgyává válni, mivel általában a pedagógus feladata a diákok értékelése, és csak kevés esetben fordul meg ez a szerepkör vagy kerül a tanár a tanulói szerepkörbe. A mérés/értékeléssel kapcsolatos ellenérzéseket a pedagógus előmeneteli rendszer 2013-as bevezetése sem csökkentette. Tudható azonban, hogy visszacsatolásra mindenkinek szüksége van, akár elismeri az illető, akár nem, sikerélményre pedig még inkább. A sikerélmény segíthet a motiváltság fenntartásához, a kiégés elkerüléséhez is. A tanulási eredmények felőli szemlélet elsajátításával keletkező mérhető eredmények révén egyszerűbbé és objektívebbé válhat az értékelés folyamata is, ami a valóban tenni akaró köznevelési munkatársak számára közvetlen visszacsatolásként jelezheti a fejlesztés helyes irányát, biztosítva a megtett lépések elismerését és így a motiváció fenntartását a sikerélmények segítségével. Tévhit, hogy hibázni nem emberi dolog, mivel inkább annak a mondásnak van létjogosultsága jelen környezetben, hogy aki tesz, az majdnem biztosan hibázni is fog. De akár a tervezetteknek megfelelően alakulnak az eredmények teljes mértékben, akár nem, a mérések után ezek értékelésének következménye sosem lehet büntetés. Sokkal inkább a kapott visszajelzést segítő eszköznek, mutatószámoknak, egyfajta iránytűnek szabad tekinteni, ami megmutatja, hogy merre és hogyan tovább.



E HELYETT

A CÉL



SZAKSZERŰ MÉRÉS/ÉRTÉKELÉS MEGVALÓSÍTÁSA EGYMÁS TÁMOGATÁSÁVAL, ÉS A HIBÁZÁS ELFOGADÁSÁVAL

Minél szakszerűbb, konkrétabb a mérés/értékelés, és az értékelési rendszer egészének tervezete, annál hitelesebb visszajelzések keletkezhetnek, melyek révén konkrét teendőket lehet megfogalmazni egyéni és intézményi szinten egyaránt a hosszabb távú fejlesztési célok elérése érdekében. Érdemes tudatosítani, hogy a feladat nem egyszerű: a mérési-értékelési rendszer és az alkalmazandó eszközök megtervezése, magának a mérésnek az elvégzése, majd az adatok dokumentálása és kiértékelése idő- és munkaigényes folyamat, ugyanakkor garantáltan megtérülő befektetés hosszú távon. Fontos még megjegyezni, hogy valódi motiváltság, bevonódás akkor történik meg, ha az egyéni és az intézményi célok összhangja biztosított. Ennek megszervezése az intézmény vezetőségének a feladata helyes kiválasztási mechanizmusok beépítésével a mobilitási pályázatok során.

Ha sikerülne az értékelésről lefejtetni a „büntető” jelleget, akkor igazán hasznos lehet bárki számára, hiszen a tanulói teljesítmény megismerését, a tanulás hatékonyságát, vagy akár a tanuló személyes fejlődését, és ezáltal a sikerélmény elérését segítheti elő. Intézményi szinten a hosszabb és rövid távú célok eléréséhez járul hozzá, míg az oktatási rendszer szintjén segíti az oktatás, képzés, nevelés döntéseit, tervezéseit és minőségét.

Mivel a pedagógus előmeneteli rendszer a hangsúlyt a pedagógusok folyamatos szakmai fejlődésére helyezi, meghatározva elérendő kompetenciákat, indikátorokat, és a folyamatos szakmai fejlődés szolgálatába állítja a szaktanácsadást, a pedagógus továbbképzéseket, az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzést (tanfelügyeletet), az intézményi önértékelést és a minősítési eljárást a nevelés-oktatás minőségének javítása érdekében, így érdemes ezt a megkerülhetetlen és a hazai pedagógustársadalom számára meghatározó rendszert alapul venni a mérés/értékelés bemutatásakor.

Fontos tisztázni előljáróban azt is, hogy a mobilitási pályázatok, de bármely továbbképzés azon alkalmakat jelentik, melyek során a tanár is tanulóvá válik, így a mérés és az ezt követő értékelés alanyává és tárgyává.

Bár a nemzetközi intézetek és elsősorban az Európai Unió és intézményei, valamint az Európai Statisztikai Hivatal méréseket erősítő kezdeményezései nyomán McKinsey szlogenje kezd nálunk is hódítani, miszerint 'Minden megmérhető, és ami meg van mérve, az meg is van oldva', ettől természetesen sokkal árnyaltabb a kép. Mindig szem előtt kell tartanunk, hogy a valóság sokkal komplexebb, mint amit méréssel meg tudunk vizsgálni!

Fontos hangsúlyozni, hogy az alábbiakban írtak kizárólag projektekre és ezen belül is főként a mobilitási projektekre vonatkoznak, azokkal kapcsolatban kifejtettek a teljesség igénye nélkül, tudva, hogy a világ sokkal színesebb semhogy sablonos megoldások mindenki számára egyszerűen alkalmazhatók lehetnének. Ugyanakkor az Útikönyv a szemléletformáláshoz és a konkrét példák révén a gyakorlatban alkalmazandó elvek elsajátításához kíván hozzájárulni, amely által a mobilitási pályázók sikeresebben tudják majd megtervezni saját mérés/értékelési és disszeminációs rendszerüket MIUTÁN „okosan” meghatározták az elérendő tanulási eredményeiket.

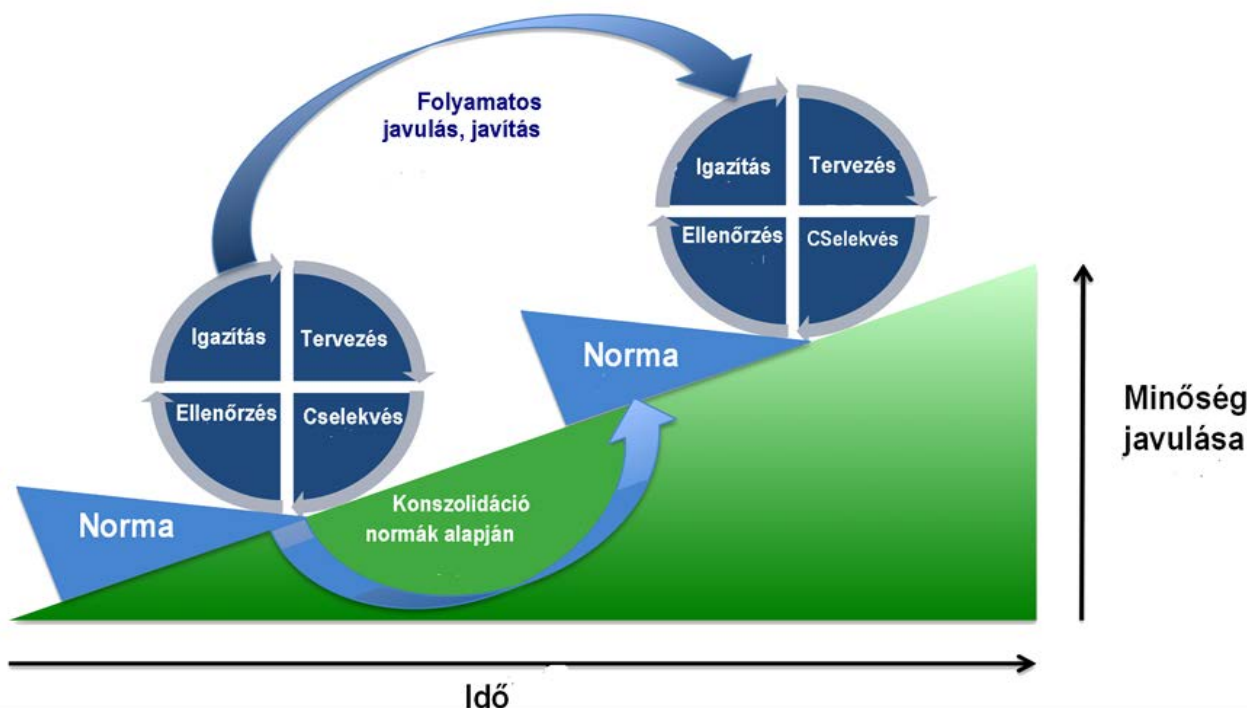
■ ALAPVETŐ FOGALMAK:

Mindenekelőtt érdemes megismerkedni a felmerülésük sorrendjében haladva az egyes meghatározó fogalmakkal:

MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS:

- A projektre vonatkozó minőségi előírások és követelmények betartását felügyelő intézkedések összessége, mely a projekten belüli összes folyamatra és tevékenységre, a projekt teljes életciklusára ki kell, hogy terjedjen.

- Egyfajta előzetes kritériumrendszer, amely a projekt kezdetén, már a tervezési fázisban kerül kidolgozásra.
- A projekt minőségirányítási rendszere gyakorlatilag egyenértékű a projektfolyamatokba beépülő, alábbi ábrán szemléltetett ún. PDCA (Tervezés/Plan - Tevékenység/Do - Ellenőrzés/Check - Igazítás/Adjust) ciklussal:



MIÉRT HASZNOS?

- Megfelelő kialakításával és alkalmazásával a projekt a tervezett erőforrások felhasználásával, adott időkereten belül a projekttulajdonos igényeinek megfelelő projekteredményt hozhatja.
- Segíti a megvalósítás során bekövetkező hibák valószínűségének a csökkentését, elkerülését.

A MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS ELEMEI:

- a hibák megelőzésére vonatkozó intézkedések tervezése;
- az esetleges hibák feltárása, a beavatkozás (helyesbítés) tervezése és végigvezetése, a folyamatos ellenőrzés, értékelés, a részeredmények összevetése (a mérföldkövek) a tervekkel;
- a tervezett projektvezetési módszerek betartásának figyelemmel kísérése;
- a kommunikáció módszereinek ellenőrzése;
- a dokumentálási eljárások betartásának ellenőrzése.

PÉLDÁK MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI ESZKÖZÖKRE:

- *Országos szinten:* közoktatási törvény, NAT, és egyéb kerettantervek, pedagógusképzés és tanártovábbképzés akkreditációja
- *Helyi szinten:* fenntartó oktatási célkitűzései
- *Intézményi szinten:* pedagógiai program, helyi tanterv
- *Projekt szinten:* partnerekkel kötendő szerződések, melyek pontosítják az elvárásokat, feladatokat és felelősségi köröket; koordinátor által a partnerek vagy a Nemzeti Irodák által a projektek megvalósítói számára készített, előírt dokumentumsablonok egyes feladatok rendszerezett dokumentálásának céljából, vagy a projekttevékenységekről történő beszámolás elősegítésére.
- *Egyéni szinten:* a résztvevő munkatársakkal kötendő munkaszerződések, tanulmányi szerződések

MONITORING/NYOMON KÖVETÉS:

- A projektben elvégzett tevékenységek rendszeres megfigyelésének és a megfigyelések rögzítésének folyamata, egy menedzsmentet támogató eszköz alkalmazása annak biztosítása érdekében, hogy a tevékenységek összhangban álljanak a projektben meghatározott célokkal.
- Megvalósítás folyamata alatt, a minőségbiztosítási előírások rendszeres felülvizsgálata, ezek alapján visszacsatolások életbe léptetése.

MIÉRT HASZNOS?

- Az erőforrások optimális felhasználásával segíti a vezetőket az ésszerű döntéshozatalban.
- Segít nyomon követni a haladást, és ellenőrizni a projekt vagy program minőségét a meghatározott kritériumok alapján, valamint a projektre vonatkozó előírások/szabályok betartását.
- A megfigyelési folyamat során összegyűjtött információk elősegítik a projekt egyes aspektusainak felmérését, a hatékonyság felmérését és a bemeneti adatok kiigazítását, amennyiben és ahol az szükséges.

PÉLDÁK MONITORING/NYOMON KÖVETÉS EREDMÉNYEKÉNT MEGTÖRTÉNT MÓDOSÍTÁSOKRA:

- Pl.: Az egyik továbbképzést szervező cégről kiderül, hogy nem figyeli a résztvevők nyelvi szintjét, így nem hatékony a célként kitűzött nyelvi készségek fejlődése. Ugyanerre a kurzusra későbbi időpontban utazó kolléga másik továbbképző szervezetet kérvényez a Nemzeti Irodától, melyről alaposabban tájékozódnak előzetesen, hogy ugyanez a hiba ne fordulhasson elő.
- Pl.: Az egyik kolléga nem posztolt a kiutazása alatt híreket, mert nem volt közösségi média oldalon regisztrálva. A koordinátor felkészítőt szervez a kollégák számára és ellenőrzi, hogy mindenki kezelni tudja és rendelkezik közösségi média oldalakon fiókkal.

MÉRÉS:

- A tanulók tanulásának és fejlődésének javítása céljából folytatott oktatási programokkal kapcsolatos információk szisztematikus összegyűjtése, dokumentálása, áttekintése és felhasználása előzetesen meghatározott módszerekkel.

MIÉRT HASZNOS?

- Alapvető funkciója az informálás, visszajelzés nyújtása arról, hogy a tanuló milyen szinten sajátította el pl. egy adott tantárgyhoz vagy témához tartozó ismereteket, a mérés során elért teljesítménye milyen mértékben felel meg az elérni kívánt elvárásoknak.
- A mérés során a tanulók elért tanulási eredményei (tudás, képesség, ismeret, készség, attitűdbeli változás, autonómia, felelősségvállalás növekedése) egyrészt tájékoztatják az érintetteket (diákot, szülőt, tanárt, kollégát, kurzusszervezőt, intézmény- vagy munkacsoport vezetőt..stb.) másrészt visszacsatolódnak a tanítás-tanulás folyamatába.
- Megerősíthetik a hatékony ismeretszerzési módszerek (tanítási-tanulási technikák) alkalmazását vagy a gyengébb teljesítmények miatt más eszközök, módszerek alkalmazására ösztönöznek.

MÉRÉSHEZ FELHASZNÁLHATÓ ADATFORRÁS:

- kérdőív
- interjú célcsoportokkal
- munkaműhelyekről készített jegyzőkönyvek
- stratégiai intézményi dokumentumok, fejlesztési tervek és beszámolók, jelentések felettes szerveknek
- tesztképzésekről készített összegzések
- emlékeztetők
- videó naplók

KÖZVETLEN ÉRTÉKELÉSI TECHNIKÁKKÉNT FUNKCIONÁLHAT:

- az írásbeli vizsgák, a projektmunkák, a portfóliók,
- a számszerűsíthető értékelési sémák,
- a szakdolgozat,
- a tanulói munkát rögzítő tanulói naplók, a teljesítmény értékelése stb.

KÖZVETETT ÉRTÉKELÉSI TECHNIKÁKKÉNT FUNKCIONÁLHAT:

- a munkaadók felmérései,
- a hasonló képzést nyújtó intézményekkel való összehasonlítás,
- a már végzett tanulók körében zajló vagy lezajlott felmérések,
- a tanterv elemzése stb.

A JÓ ÉRTÉKELÉS JELEI:

- A tudatosság, tudatosítás észrevehető a pályázaton: a szükségletek, tanulási eredmények, a hozzájuk kapcsolódó ütemterv a tevékenységek megvalósításához, és az elérni tervezett hatások koherens egészet alkotnak.
- A stratégiai szemlélet jelen van a hosszú távon is meghatározott távlati célokkal.
- Konzekvens módszertan kidolgozott a folyamatokhoz, a mérés/értékelésekhez, az eredmények eléréséhez.
- A vezetőség bekapcsolódása közvetetten vagy közvetlenül a tervezésbe és/vagy a megvalósításba.
- A résztvevőkre jellemző az együtt gondolkozás, nyitottság, bevonódás, motiváltság.
- A megvalósítók a flexibilitásra képesség, alkalmazkodó készség jellemzi.
- A tanulási eredmény felőli tervezés megjelenik a tervezési fázisban szignifikánsan és megfelelően.
- A méréshez szükséges adatok dokumentálására van elképzelés.
- Érezhető a törekvés a reflexiók gyűjtésére és a visszacsatolások alapján a korrigálásokra menet közben.

EGYÉNEK ÉRTÉKELÉSE FORMATÍV VERSUS SZUMMATÍV MÓDON:

- Bár nem közvetlenül a mobilitási projekteket érinti kizárólag és elsősorban ez a kétféle értékelési mód azonban a kívánt paradigmaváltáshoz, egy szükséges szemléletformáláshoz segítséget jelenthet, ha megfontoljuk a kétféle módszerben rejlő lehetőségeket és korlátokat, valamint a céljaikat és ezek figyelembevételével alkalmazzuk majd egyiket vagy másikat gyakrabban.
- A **FORMATÍV ÉRTÉKELÉS** egy olyan számonkérés, amely minden olyan, az oktatók és hallgatók által megvalósított tevékenységre utal, amely kapcsán az oktatók és hallgatók önmagukat értékelik, valamint amely azzal kapcsolatban nyújt visszajelzés értékű információkat, hogy az aktuálisan alkalmazott tanítási és tanulási tevékenységeken hogyan kellene változtatni. Összefoglalva arról kaphatunk információt, hogy az adott hallgató tanulmányaival hogyan halad. A formatív értékelés legfőbb ismérvei:
 - o a tanulási eredményeket, valamint az ezek teljesítéséhez kapcsolódó kritériumokat tanárok és tanulók azonosítják;
 - o hatékony módon és időben, érthetően és gyakran vannak visszajelzések az eredményekkel kapcsolatban (még időben a javításhoz menet közben);
 - o a tanulók be vannak vonva a saját tanulással kapcsolatos kérdésekbe;
 - o jellemzően a tanár és a tanuló között jó kommunikáció valósul meg;
 - o a tanulók szükségleteit a tanárok töreksznek figyelembe venni;
 - o az ilyen értékelés eredményei általában nem épülnek be a tanuló hivatalos képzésben kapott osztályzataiba szignifikánsan.

- A **SZUMMATÍV ÉRTÉKELÉS** egy tanulási folyamat végén megjelenő értékelés, amely elsődlegesen olyan mérési eszközt jelent, amely egy adott személy teljesítményét foglalja össze, és amelynek egyedüli szerepe, hogy leírja: az adott személy mit is teljesített az adott pillanatban, függetlenül a valós tudásától vagy bármely - egyébként meghatározó - körülménytől (mint pl.: zaj, stressz, eszközök stb).

INDIKÁTOR:

- Objektíven mérhető jelzőszámok, melyekkel nyomon követhető a célok eléréséhez vezető haladás.
- Minden projekt és minden egyes tanulási folyamat eredménye mérhető valamilyen mutató segítségével. A mutatószámokat hívjuk indikátoroknak, amelyek mindig valamilyen konkrét mérőszámok (például: megpályázott és végül elvégzett képzések száma, a képzésen és a szakmai mobilitáson résztvevők száma, új módszerek bevezetése, új kapcsolatok létrejötte, stb), melyek segítségével egy cél elérésének szintjét lehet szemléltetni.
- Olyan elemeket gyűjt össze, amelyek egy program monitoringja vagy értékelése számára releváns lehet.
- A pedagógus minősítési rendszerben a kompetenciaelemek meglétét jelző tevékenység-leírásokat nevezzük indikátoroknak.

MIÉRT HASZNOS?

- Jelzi a változást, annak mértékét, sajátosságait, de nem alkalmas arra, hogy az okokról számot adjon (Signposts of development [2007]).
- Egy jelzés, „jelzőszám”, amely leegyszerűsíti a világban való eligazodásunkat, a számunkra fontos jelenség lényegére világít rá.
- Segíti a beavatkozások szereplőinek kommunikációját, tárgyalásait és döntéshozatalukat.
- A pedagógus minősítéséhez szükséges kompetencia-, sztenderd- és indikátor meghatározások azt a célt szolgálják, hogy ezek minél pontosabban legyenek képesek leírni a pedagógusi tudást, a szakmai fejlődési szinteket, és minél objektívebb értékelést tegyenek lehetővé.
- A 326/2013. Kormányrendelet szerint a minősítési rendszerben alkalmazott nyolc kompetencia –mely többéves kutatómunka alapján meghatározott és az e-portfólió értékelésének, valamint a tanítási óra megfigyelésének is az alapja:
 1. kompetencia: Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás
 2. kompetencia: Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
 3. kompetencia: A tanulás támogatása
 4. kompetencia: A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség
 5. kompetencia: A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység
 6. kompetencia: Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
 7. kompetencia: Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
 8. kompetencia: Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

MIÉRT JÓ A SZAKSZERŰ MÉRÉS/ÉRTÉKELÉS ELVÉGZÉSE?

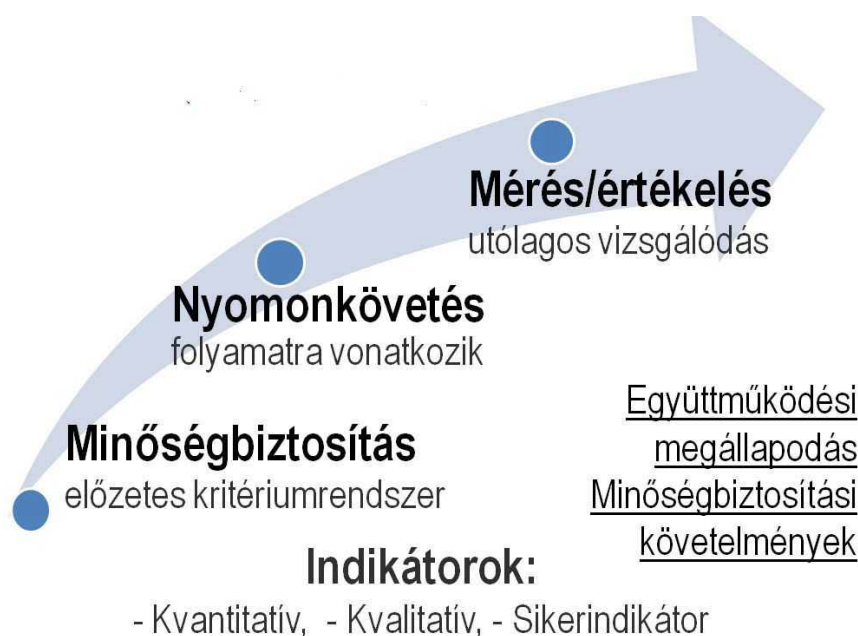
- TANULÓI SZINTEN: Jelentős mértékben hozzájárul a tanuló tanulásának megismeréséhez, sikerének megértéséhez és javításához.
- INTÉZMÉNYI SZINTEN: Kollégák, oktatási módszerek, programok, eszközök erősségeinek és hiányosságainak feltárásával segíti a hatékonyabb tervezést és megvalósítást, jobb hangulatot teremtve, pozitívabb előmeneteli lehetőséget biztosítva kollégái számára.
- OKTATÁSI RENDSZER SZINTEN: Segíti az oktatás – nevelés – képzés döntéseit, tervezéseit, minőségét.



„Hinni a templomban kell”. Hasznos lehet egy-egy váratlan csoda, de a biztos sikerhez, a célzott tanulási eredmények eléréséhez minél tudatosabb tervezés szükséges, konkrét célokkal, előzetesen rögzített elérendő tanulási eredményekkel, eszközökkel, módszerekkel!

MÉRÉS/ÉRTÉKELÉSI FOLYAMAT RÉSZEI ESZKÖZÖKKEL IDŐRENDI FELMERÜLÉSI SORRENDENBEN:

Az alábbi táblázat összefoglalja a projekt sikeres végrehajtásához elengedhetetlenül fontos minőségbiztosítás, nyomon követés/monitoring, valamint a mérés/értékelés tevékenységeit:



■ ÖSSZEHASONLÍTÓ TÁBLÁZAT A MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS, NYOMON KÖVETÉS, MÉRÉS/ÉRTÉKELÉS BEMUTATÁSÁHOZ:

Mivel legtöbb nehézséget a pályázók számára mind értelmezéssel mind megvalósításukkal kapcsolatban a fenti folyamatok okozzák, így hasznos lehet az alábbi táblázatos összehasonlítás, amely a legfőbb paraméterek mentén mutatja be az egyes területek közti különbségeket:

AZ ÖSSZEHASONLÍTÁS ALAPJA	MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS	NYOMON KÖVETÉS/ MONITORING	MÉRÉS/ÉRTÉKELÉS
JELENTÉSE:	előzetes kritériumrendszer	rutin folyamat, amely megvizsgálja a projekt tevékenységeit és előrehaladását, valamint azonosítja a folyamat során jelentkező szűk keresztmetszeteket	meghatározott időszakban végzett tevékenység, amely során következtetéseket vonnak le a projekt vagy program relevanciájáról és hatásosságáról
MIVEL KAPCSOLATOS? HOL FORDUL ELŐ?	tervezés működési szinten	megfigyelés működési szinten	megítélés fenntartó, felettes szervek szintjén
A FOLYAMAT: MIRE FÓKUSZÁL? KI HAJTJA VÉGRE?	projekt ciklusa alatt minőség biztosítása belsősek, vezetőség, koordinátor	rövid távú hatékonyság javítása belsősek, vezetőség, koordinátor	hosszú távú hatásosság javítása akár belsősek, akár külső szereplők is bevonhatók

■ ELŐFELTÉTELEK A MÉRÉS/ÉRTÉKELÉSI RENDSZER KIALAKÍTÁSÁHOZ:

Bár sokan sokféle rendszerről, eszközről és megfontolandó alapelvről írnak a mérés/értékelés ideális rendszerének ismertetésekor, a következő alelvek szükségességével mindenki egyetért:

- A legelső és legfontosabb az intézményen belüli szemléletváltás elérése: egyfajta büntető mechanizmus helyett a mérés/értékelés hasznosságára kell felhívni a kollégák figyelmét, mely fejlesztést, együttműködést, az egy közös cél elérését segítheti hatékonyan.
- A mérés akkor tudja betölteni információhordozó funkcióját, ha objektív.
- Az értékelés akkor tudja legjobban kifejteni motiváló hatását, ha személyre szabott és nem öncélú.
- A tanulót kell a középpontba helyezni a mérési folyamatok során és ne felejtjük el, hogy mobilitási projekteknél a tanár válik tanulóvá.
- A tanuló által megszerzett tanulási eredményeket (tudás, ismeret, készség, képesség, autonómia, attitűd, felelősség) különböző helyzetekben és szinteken kell vizsgálni a méltányosságot mindig szem előtt tartva.
- A tanulót tanulási képességeinek megfelelően kell értékelni, ahogy tanítani is.
- Összegző vizsgálatok eléréséhez a tanuló önmagához viszonyított fejlődésének mérésén kívül az alábbi előre meghatározott bemeneti tényezőket is át kell gondolni:
 - o elérendő hosszú és rövid távú stratégiához illeszkedő célokat, melyek egy konkrét szükségletanalízisre alapoznak;
 - o a célok megvalósítását szolgáló eszközöket;
 - o az elérhető erőforrások (személyi, tárgyi, szervezeti adottságok) alkalmazásával tervezni a projekt megvalósítását, hogy ne okozzon kapacitáshiányt, feszültséget a kivitelezés és így hosszú távon be tudjon épülni az intézmény életébe a nemzetköziesítés;

- o az eredményesség megállapításának, az értékeléseknek a módját;
- o minden reflexiót, önvizsgálatot motiváló megoldás bevezetését támogatni kell;
- o a sikeres értékelések kivitelezőit érdemes jutalomban részesíteni;
- o a kollégák részvételi kedvének fokozásához elengedhetetlen a hazai (tanártovábbképzés részeként elismerés, saját intézményi szintű dicséret, esetleg oklevél nyilvános fórumokon a többi kolléga előtt) és nemzetközi validálási eszközök (Europass, Youthpass, a külföldi képző helyszín saját tanúsítványa) számba vétele és ezekről a kollégák tájékoztatása.
- Az elért eredményeket leginkább megfelelő dokumentálással lehet alátámasztani, vagy igazolni, mégis ez az egyik legfőbb hiányossága a legtöbb pályázatnak, így érdemes megjegyezni milyen kérdéseket kell eldönteni előzetesen:
 - o ki,
 - o milyen adatokat,
 - o mikor,
 - o hogyan gyűjt, rögzít, mér, szerez meg?

■ A MÉRÉS/ÉRTÉKELÉSI RENDSZER TERVEZÉSÉNEK FŐ ELEMEI:

A projektek előkészítése során a megfelelő monitoring és értékelési terv sokkal komplexebb feladat, mint pusztán a mutatók kidolgozása. A jó tervezéshez szem előtt kell tartani az alábbi öt összetevőt:

1. Egyaránt meg kell határozni a projekt egészére és egyes részeire vonatkozóan mérhető célkitűzéseket és ezek mérésére alkalmas mutatókat/indikátorokat.
2. A mutatók/indikátorok kellően strukturált készletét kell kialakítani, amely a projekt által elért tanulási eredményeket és azok kedvezményezettre gyakorolt hatását mutatják be.
3. Megfelelő adatgyűjtési és a projekt menedzselésével kapcsolatos nyilvántartásokra vonatkozó rendelkezéseket úgy kell kialakítani, hogy a megszabott indikátorokhoz szükséges adatok összeegyeztethetőek legyenek releváns, rendelkezésre álló, vagy megszerezhető statisztikákkal, méghozzá elfogadható költségek árán.
4. Intézményi szinten kell megszabni a projekt adatainak gyűjtését, elemzését, valamint meg kell teremteni a szükséges kapacitást a mérés/értékelési szolgáltatások hosszú távú fenntarthatósága érdekében.
5. Meg kell fogalmazni javaslatokat azzal kapcsolatban, hogy hogyan lehet a döntéshozatalba visszacsatolni a mérés/értékelési eredményeket.

■ A MÉRÉS/ÉRTÉKELÉSI ESZKÖZÖK PARAMÉTEREI:

A tanulók különböző tapasztalatokból és összefüggésekből történő tanulásának autentikus mérése egyre inkább szükséges és ennek értékelése hasznos információforrást nyújthat a fejlesztésekhez.

- Azok a jó mérések, amelyek hitelesen segítik az alábbi kérdéseknek a megválaszolását:
 - o A tanuló mit, miért tanul?
 - o A tanuló hogyan tanul a leghatékonyabban?
- Azok a jó eszközök, amelyeknél:
 - o előzetesen rögzítve van a mérési szempontrendszer
 - o a mért szempontok kapcsolódnak az intézményi célokhoz
 - o a kérdésekkel mérő eszközöknél az egyes kérdések egységesek annak érdekében, hogy a változatos tevékenységek egymással összehasonlíthatók legyenek

■ KERÜLENDŐ TÍPUSHIBÁK:

- Az objektivitásra vonatkozó előírás általában nem teljesül. Gyakori a mérő és a mért személy egyezése, kizárólag önértékelések elvégzése, amely egyéb külső felek bevonása nélkül nem objektíven támasztja alá a megfogalmazott eredményeket.
- Előzetes mérések sokszor elmaradnak, ami azért probléma, mivel így nincs viszonyítási alapja a későbbi méréseknek. Emiatt sikerindikátorok meghatározása sem lehetséges.
- Indikátorok, sikerindikátorok meghatározása az egyik legnagyobb kihívást jelenti.
- Mérés/értékelési tevékenység dokumentálása sok esetben elmarad.
- A főbb projekttevékenységek (disszemináció, hatás, kiválasztás, felkészítés, kommunikáció) eredményességének értékelésére csak kevesen gondolnak.
- Gyakori hiba nem megfelelő módszertan (pl. nyelvvizsgálói létszám növekedése továbbképzési kurzuson részvétellel indokolva) és sablonos megoldások alkalmazása.



■ ELŐÍRÁSOK A MÉRÉS/ÉRTÉKELÉS TERÜLETÉVEL KAPCSOLATBAN A JÖVŐBEN:

- Az elszámoltathatóság és az oktatási szektorok fejlesztése közti feszültség csökkentése kulcsfontosságú. A kizárólag a külső szereplők számára elszámoltathatósági cézzal folytatott értékelések általában nem vezetnek a hatékonyság növekedéséhez, sokkal inkább elszeparálják az értékelést végzőket a többi kollégától. Így célul kell kitűzni, hogy minél többen vegyenek részt az értékelések megtervezésében, a megállapítások felülvizsgálatában, a szükséges változások meghatározásában és végrehajtásában, illetve a későbbi hatások vizsgálatában.
- A jól működő, megbízható értékelési programok igénylik mind a vezetőség, mind az érdekelt felek széleskörű részvételét.
- A diákok különböző tapasztalatok és helyzetek során megvalósuló tanulásának méréséhez egyre inkább autentikus mérőeszközök szükségesek. A jó mérőeszközök segítenek megérteni azt, hogy a diákok mit, miért és hogyan tanulnak.
- „Eredményértékelés” helyett az értékelésnek a jövőben magába kell foglalnia azokat a tanulási folyamatokat, gyakorlatokat és környezeteket is, amelyek támogatják a kívánt tanulási eredmények elérését, mert ezek ösztönözhetik a tanulást és a fejlődést.
- A folyamatos, átgondoltan megvalósított szakmai továbbképzés továbbra is nélkülözhetetlen az értékelési kapacitás kiépítése és a szisztematikus, jól megtervezett értékelési és fejlesztési gyakorlatokat támogató kultúra fenntartása szempontjából. Az értékelést támogató intézményi rendszerekben és folyamatokban (mint pl: tanulásmenedzsment rendszerek, intézményi akkreditáció, egy program felülvizsgálata) rejlő képességek kiaknázása szintén kulcsfontosságú kapacitásépítési stratégiának tekinthető.
- A tartós fejlődés érdekében az értékelési munkát is értékelni kell és elismerni, valamint az e munkával járó jutalmakat beépíteni az intézményi kultúrába, és rendszeresen, felülvizsgálatokkal elismerni az értékelési erőfeszítésekben való részvételt és az új kezdeményezéseket.

A most tervezés alatt álló új ERASMUS+ program remélhetőleg ezeket a megfontolásokat, irányelveket mind szem előtt tartja majd.

■ FELADATOK

Az útikönyv legelején megfogalmazott mottóhoz igazodva és mivel az elmélet elsajátításának legeredményesebb és egyben leginkább közkedvelt módja elfoglalt tanárok körében az olvasó példákon keresztüli bevonódásának elérése, így ennek megfelelően a következőkben többféle feladat és kidolgozott példa kerül bemutatásra.

Attól függően, hogy ki milyen szinten szeretné beleásni magát az egyes témakörökbe - fellapozhatók a megoldások, de akár egyénileg is teret adnak a saját megoldások kitalálására, ami természetesen a beépülést sokkal jobban segíti, így a szemléletformáláshoz erősen javasolt.

1. MELLÉKLET FELADATAI:

Az 1. melléklet releváns példát mutat egy lehetséges célra, tanulási eredménnyel, azok mérésével és disszeminációs megoldási lehetőségeivel (a harmadik oszlopra a disszeminációs témakör tárgyalásánál térünk vissza kapcsolódó feladattal).

1. FIGYELJÜK MEG, HOGY A TANULÁSI EREDMÉNYEKRŐL ÍRT RÉSZBEN MEGFOGALMAZOTT ALAPELVEK HOGYAN TELJESÜLNEK A KIDOLGOZÁSBAN. VIZSGÁLJUK MEG A CÉL TARTALMÁT (SZÍNEKKEL JELÖLT RÉSZEK):

- hosszú távú célt
- al-célokat – rövidtáv
- eszközt
- elvárt eredményt

2. A MEGSZEREZHETŐ TANULÁSI EREDMÉNYEKET A TANULTAK ALAPJÁN A MÁSODIK OSZLOP LETAKARÁSÁVAL HATÁROZZUK MEG A MEGVIZSGÁLT CÉLOKHOZ IGAZODVA, MAJD ELLENŐRIZZÜK A MEGOLDÁST A KIDOLGOZÁSOK ALAPJÁN.

3. A TÁBLÁZAT KIDOLGOZOTT PÉLDÁJA ALAPJÁN PRÓBÁLJUK MEG SAJÁT MAGUNK MEGHATÁROZNI AZOKAT A LEHETSÉGES KVANTITATÍV ÉS KVALITATÍV INDIKÁTOROKAT, MELYEK A MÉRÉS SORÁN JELZŐSZÁMOKKÉNT MUTATHATJÁK AZ EREDMÉNYEKET.

4. MAJD NÉZZÜK ÁT A VONATKOZÓ KIDOLGOZOTT LISTÁT A KÖVETKEZŐ OLDALON.

A SZAKMAI LÁTOGATÁS VÁLASZTÁSÁNAK ELŐNYEI/NEHÉZSÉGEI:

Vegyük észre, hogy a mobilitás választott eszköze ebben a példában: szakmai látogatás, amellyel kapcsolatban a legtöbb hibát szokták elkövetni a pályázók, ezért az alábbi táblázat bemutatja a szakmai látogatás választásának előnyeit és nehézségeit, és felhívja a figyelmet a teendőkre ezzel kapcsolatban:

ELŐNYÖK	NEHÉZSÉGEK
Egyéni igényre szabható	Önállóbb kidolgozást igényel
Hosszú távú nemzetköziesítési törekvéseket jól támogatja	Meglévő és bevált kapcsolatra jobb építeni legelső alkalommal
Mással nem elérhető témák megvalósítása	Napra és személyre lebontott munkaprogram részletes kidolgozása elvárás!!
Időtartam, dátum szabadon meghatározható igény szerint	

■ TÍPUSHIBÁK JÓ ÉS ROSSZ PÉLDÁKKAL

Ebben a részben egy-egy valós és gyakran előforduló cél és a hozzá kapcsoló eredmények, ezek mérése ÉS értékelése kerül bemutatásra. A cél minél konkrétabb és gyakran előforduló intézményi célok kidolgozása a három témakör (tanulási eredmények - mérés/értékelés - disszemináció) együttesének beépítésével.

Nem volt egyszerű feladat a sok lehetséges cél közül kiválasztani az útikönyvben szereplőket, de reméljük, végül a példák tovább inspirálják az olvasókat újabb célok és megoldások generálására.

JÓ PÉLDÁKHOZ KAPCSOLÓDÓ FELADAT:

A 2. melléklet három példája a köznevelésben leggyakrabban előforduló mobilitási célokat mutatja be a célok, tanulási eredmények, mérés/értékelési eszközök és a terjesztésre vonatkozó tervekkel együtt.

- Aki szeretné igazán elsajátítani a korábbi elméleti részeket és a helyes tanulási eredmények, a kapcsolódó mérés/értékelési módszerek képzettségének rutinját, annak javasoljuk, hogy a kizárólag a célt tartalmazó táblázatokat nyomtassa ki és próbálja meg egyénileg kitölteni az üresen hagyott részeket.
- Akinek az egyéni feldolgozás nem tűnik vonzónak, annak érdemes át- néznie a célokhoz, al-célokhoz megfogalmazott tanulási eredményeket és a kapcsolódó mérési/értékelési módszereket az egyik példát végigolvasva, majd a másik kettőn gyakorolva az egyéni kitöltéseket.
- Próbáljuk meg az indikátorokat és a sikerindikátorokat is meghatározni minden tanulási eredményhez!

ROSSZ PÉLDÁKHOZ KAPCSOLÓDÓ FELADAT:

- Most miután már megismertük az elméleti részeket és begyakoroltuk a jó módszereket olvassuk el az alábbi példákat és próbáljunk meg az olvasott háttér feldolgozásával válaszolni a feltett kérdésre!



FELADAT: MIÉRT NEM JÓ INDIKÁTOROK A KÖVETKEZŐ PÉLDÁK?

1. „új módszereket vezettünk be”,
2. „nyelvi készségeink fejlődtek”
3. „sok kapcsolatot építettünk ki”

HA AZ EDDIGIEKET FIGYELMESEN OLVASTUK, AKKOR A KÖVETKEZŐ HIÁNYOSSÁGOKAT MINDENKI MEGÁLLAPÍTHATTA AZ EMLÍTETT PÉLDÁKNÁL:

1.
 - nincs számszerűsítve hány módszerről van szó
 - nincs konkrétan megemlítve egyik bevezetett módszer sem
 - ki és mikor, melyik kurzus végén sajátította el a módszereket
 - ki/ esetleg hányan és mikor, melyik kurzus során alkalmazta pontosan melyik módszert
 - milyen írásos vagy egyéb elérhető csatolható, hivatkozható dokumentummal (videó, napló, értekezleti jegyzőkönyv) lehet ezt igazolni
 - mi volt az eredetileg kitűzött bevezetendő módszerek száma és ezt sikerült-e elérni
2.
 - milyen időtartam alatt fejlődött a nyelvi szint
 - kinek és milyen mértékben fejlődött, melyik nyelvi szintje
 - milyen méréseket végeztek a tanulási folyamat elején és végén
 - milyen mért adatok alapján született a kijelentés
 - milyen írásos, hivatkozható, csatolható dokumentummal (pl: nyelvi szintfelmérő előtte és után) lehet igazolni az állítást
 - mi volt az eredetileg kitűzött nyelvi szintfejlődés mértéke és ezt sikerült-e elérni
3.
 - ki, mikor, kivel, milyen szintű kapcsolatot épített ki
 - ki, hogyan számolta meg az új kapcsolatokat
 - milyen írásos, hivatkozható, csatolható dokumentummal (pl: tanári beszámoló, új beadott projektek) lehet igazolni az állítást
 - mi volt az eredetileg kitűzött mennyisége az új kapcsolatoknak és ezt sikerült-e elérni

■ ÖSSZEFOGLALÁS:

A tanárok előtt álló kihívás az, hogy biztosítsák az összhangot az oktatási módszerek, a mérés/értékelési technikák, a mérés/értékelési kritériumok és a tanulási eredmények között, majd próbálják meg a tudásmegosztás csatornáin keresztül a pozitív példákat minél hatékonyabban terjeszteni intézményen belül és kívül egyaránt.

Ehhez a következőket kell szem előtt tartani:

- Minden SMART célnak SMART eredménye is kell, hogy legyen, és rögzíteni kell elérendő SMART indikátorokat, kezdetekben megadott, célul tűzött sikerindikátor(oka)t.
- Minden indikátor megfelelő méréséhez meg kell határozni előzetesen:
 - o a mérési módszert, és hogy
 - o ki végzi,
 - o milyen eszközökkel és
 - o milyen rögzített időtartamban, valamint
 - o az egyes adatok megadott időközönkénti dokumentálásáról is gondoskodni kell
- Mérés/értékelési eszközeinket a következő elvek mentén kell kialakítani:
 - o objektív (mérő és mért függetlensége biztosított)
 - o érvényes (azt mérje, amit kell), és
 - o megbízható legyen (úgy mérje, ahogy kell) a mérési módszerünk!
- Konklúziók levonása menet közbeni mérésekkel segítheti a végső eredmény elérését.
- Javasolt az értékelésben részt vevő kollégák jutalmazása, elismerése, annak érdekében, hogy az általuk végzett tevékenység ne elszigetelten történjen egyfajta nem kívánatos módon, hanem mások számára is vonzóvá váljon és javítani a területtel kapcsolatos fenntartások csökkentését jó példákkal.
- Érdemes a validálási eszközök széles körét alkalmazni a részvételi motiváltság biztosításához.
- Minden esetben törekedni kell a legtöbb konkrétum megadására.

Mindezekhez egy fontos előfeltételt még érdemes megemlíteni: a motiváció és a sikerélmény a legfőbb mozgatórugója a pályázatoknak. Akkor érhető el a legszélesebb kör bevonódása, és a projekt maga akkor válik a legsikeresebbé, ha az egyéni szükségletek és az intézményi célok összhangban vannak, egyben illeszkednek az ERASMUS program prioritásaihoz is.

3. DISSZEMINÁCIÓ

Az eredmények terjesztése az egyik legkiemeltebb területe lesz az új ERASMUS programnak (2021-2027) a mérés/értékeléssel együtt, mivel minden egyes pénzügyi támogatást nyújtó szervezetnek és így az Európai Unió egyes végrehajtó ügynökségeinek is el kell számolniuk „a saját főnökünk”, jelen esetben az Európai Bizottság felé a program kivitelezésére kapott költségvetés hatékony felhasználásáról. Ha az eredmények nem lesznek elég látványosak és a visszajelzések szerint a pályázók nem terjesztik kellő hatékonysággal, hogy kitől érkezett a támogatási összeg, és milyen eredményeket, hatásokat sikerült általuk elérni, akkor maga a program is láthatatlan marad. Ennek megelőzésére elvárás a disszemináció minél hatékonyabb megtervezése és megvalósítása, illetve a hatékonyságának a mérése/értékelése is.



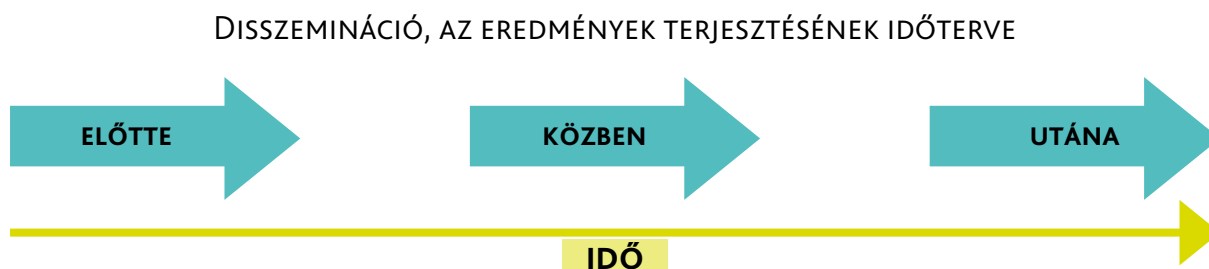
Pályázók által gyakran leírt tévhit, hogy a disszeminációt csakis a megszerzett eredmények birtokában, tehát a pályázatok végén, a kivitelezést követően elegendő elkezdni. Ha belegondolunk abba, hogy nem mindenki pályázata lesz támogatható, akkor egyetértünk abban is biztosan, hogy a nyertesek számára terjesztendő örömhír lehet már magának a pályázatnak a megnyerése is, amelyről a kezdetek kezdetétől minden érdekelt, az intézménnyel kapcsolatban álló felet érdemes tájékoztatni, hiszen az intézmény népszerűségének, sikerességének a növeléséhez is hozzájárul a projekt.

A pályázó intézmény saját kollégái közt még korábban kell, hogy elkezdje a pályázással kapcsolatos információk terjesztését, hiszen csakis akkor érzik sajátjuknak a tervet, ha az egyéni igényeiről őket is megkérdezzük, tehát a szükségletfelmérés a lehető legszélesebb körben megvalósított. Ha mindenki tud a pályázatról, és látja a pozitívumait a sokszínű terjesztés révén, akkor idővel egyre többen szeretnének majd bekapcsolódni. Ez az intézmény számára a minőség javulását hozhatja, illetve a mobilitási pályázatok a jutalmazás eszközeül is szolgálhatnak végül. Most vélhetően sokan a fejükhöz kapnak, és azt mondják, hogy bárcsak ilyen egyszerű lenne minden. Sajnos nem beszélnek idegen nyelven a kollégák, félnek a külföldi kalandba belevágni, nincs idejük foglalkozni a pályázati teendőkkel stb. Mindezeket azonban meg lehet oldani! A kulcsszó: az eredményes felkészítés, tantestületen belüli tudásmegosztás és kooperáció, amit akár csapatépítésnek is fel lehet fogni, és ami akár az intézményi hangulat javításához is vezethet a változatosabb tevékenységek (pl. ország-, és interkulturális ismeretek megosztása, nyelvtanárok nem nyelvtanárok számára tartott tanfolyama, stb) bevezetésével, újfajta kollegiális kapcsolatok létrejöttén keresztül. Az időhiányra utaló kollégákat pedig motiválni lehet a kötelező továbbképzés részeként órabeszámítással vagy egyéb elismerést jelentő oklevéllel, tantestületi dicsérrel.

Miután remélhetőleg mostanra mindenkit sikerült meggyőzni a disszemináció hasznosságáról és fontosságáról, követve az előző két fejezet struktúráját, először az alapvető fogalmak bemutatása következik, majd példák

révén a gyakorlati kivitelezést tudatosítjuk. Végül a disszemináció dokumentálásához egy lehetséges segédletet látnak az olvasók a 3. mellékletben, mely kitöltésével menet közben a disszeminációs tevékenység mérése/értékelése és az elért hatások megfogalmazása magától értetődővé válhat. Maga a terület nem szokott nehézséget jelenteni a pályázóknak sem a pályázat megírása, sem a projektek kivitelezése alatt, így részletes kidolgozás helyett ebben a fejezetben a szinte mindig előforduló félreértések tisztázása és a komplex kép biztosítása a cél.

A FENTIEK ÖSSZEFOGLALÁSÁT MUTATJA A LEGYSZERŰSÍTETT ALÁBBI ÁBRA:



Az alábbi ábra a disszeminációval kapcsolatban eldöntendő összes kérdést jelzi:



■ ALAPVETŐ FOGALMAK:

Az ERASMUS program útmutatója alapján..

DISSZEMINÁCIÓ, AZ EREDMÉNYEK TERJESZTÉSE (DISSEMINATION):

- Megtervezett folyamat, amelynek során a legfontosabb szereplők tájékoztatást kapnak a programok és kezdeményezések eredményeiről.
- Már a projekt kezdetekor meg kell tervezni az eredmények hatékony terjesztésének megfelelő folyamatát azt, hogy ki, mit, kinek, hogyan, mikor fog terjeszteni. A 3. melléklet a kivitelezés során ennek dokumentálásához ad egy összefoglaló táblázatot.
- Projekt sikerességéhez a disszemináció hatékonyságának mérésével kaphatunk adatot pl a következőkből:
 - o a projekt szervezőinek honlapjával kapcsolatos tények és számadatok (frissítések, látogatások, konzultációk, kereszthivatkozások);
 - o a fontosabb érdekelt felekkel való találkozók száma;
 - o a vitákban és információs eseményeken (műhelyfoglalkozások, szemináriumok, munkatársak általi értékelések) jelen lévő résztvevők száma;
 - o nyomkövetési intézkedések;
 - o médiamegjelenések (cikkek a szakajtóban, hírlevelek, sajtóközlemények, interjúk stb.);
 - o láthatóság a közösségi médiában és vonzó honlap;
 - o nyilvános eseményeken való részvétel;
 - o létező hálózatokkal és transznacionális partnerekkel való kapcsolatok;
 - o információk és know-how átadása
 - o a regionális, nemzeti és uniós szakpolitikai intézkedésekre gyakorolt hatás mérése;
 - o visszajelzések összegyűjtése a végfelhasználóktól, egyéb érdekelt felektől, társaktól, döntéshozóktól.

HASZNOSÍTÁS (EXPLOITATION):

- Olyan tervezett folyamat, amelynek során:
 1. a programok és kezdeményezések sikeres eredményei eljutnak a megfelelő döntéshozókhoz az ellenőrzött helyi, regionális, nemzeti vagy európai szintű rendszereken belül.
 2. az egyéni végfelhasználókat meggyőzik arról, hogy fogadják el és/vagy alkalmazzák a programok és kezdeményezések eredményeit.

KIMENETEK (OUTCOMES):

- A tevékenységek közvetlen eredményei.
- Ezek számbavétele segít meghatározni az eredmények és hatások mértékét.

HATÁS (IMPACT):

- A tevékenység eredményeként létrejött alapvető változás.
- Megmutatja, hogy milyen következményekkel jár a tevékenység és eredménye a személyekre, gyakorlatokra, szervezetekre/intézményekre és rendszerekre.
- Fokozni lehet hatásosságát, ha számba vesszük, hogyan profitálhatnak egyéb érdekelt felek a projektből és erre a disszemináció során felhívják a figyelmüket.
- Gyakrabban jellemző a projekt vége után, hiszen megfelelő hatás eléréséhez megfelelő idő is szükséges.
- A hatás kérdőívek, interjúk, megfigyelések és vizsgálatok segítségével is mérhető.

FENNTARTHATÓSÁG (SUSTAINABILITY):

- Azt mutatja, hogy a projektben megvan:
 - o a folytatáshoz szükséges kapacitás, valamint
 - o az a lehetőség, hogy az eredményeit a támogatási időszak után is kamatoztatni lehessen.
(pl.: A projekteredmények például kereskedelmi forgalomba hozattal, akkreditációval vagy általános érvényesítéssel hosszabb távon is alkalmazhatók és kiaknázhatók.)

■ ELŐFELTÉTELEK:

- Érdemes számba venni azokat a már eddig is végzett tevékenységeket (pl.: tantestületi vagy szülői értekezletek során beszélni a pályázatról, stb.), amelyekbe beilleszthető az eredményterjesztés, mert így sokkal egyszerűbben megvalósíthatóvá válik maga a feladat, kevesebb extra erőfeszítést igényelve a résztvevőktől.
- A tévképzetekkel ellentétben a disszeminációt a pályázat megkezdése előtt, a pályázat alatt és után is szükséges folytatni a sikerek eléréséhez.
- Akkor tudjuk a leghatékonyabban terjeszteni az eredményeket, ha a célcsoportot és a hozzá leginkább illő csatornát alkalmazzuk.
- Disszeminációs csatornák közül a passzív eszközökön (pl. honlap. közösségi médián keresztüli bejegyzés) kívül - amelyek szintén fontosak, de nem elég hatásosak – az aktivitást generáló eszközökön keresztüli terjesztést is alkalmazzunk (pl.: a közösségi médián keresztül a bejegyzést követően egy játék nyeremények kisorsolásával, vagy az ország ismereti vetélkedőkön a diákok beszámolhatnak arról, hogy mennyit tanultak meg tanáraiktól az egyes tanárok által meglátogatott országokról, stb.)
- Eredmények terjesztését és az elért hatásokat végig kell gondolni minden szinten: egyéni, intézményen belüli és kívüli, helyi, regionális, országos, Európai Unió szintjén egyaránt.
- A disszeminációs tevékenységet és az elért hatásokat is lehet/kell mérni/értékelni, ezekhez a kezdetektől sikerindikátorokat, azaz elérendő mutatószámokat érdemes tervezni.

■ FELADATOK:**1. FELADAT:**

- Ismét vizsgáljuk meg az 1. mellékletben kidolgozott példát, jelen részben elsősorban a harmadik oszlopot és határozzuk meg, mi hiányzik a kidolgozott részből?
- Próbáljunk a hiányzó részhez minél színesebb megoldásokat mondani a célcsoport, terjesztendő eredmény és módszer megadásával!

MEGOLDÁS:

- Disszemináció belső, intézményi szinten kidolgozott kizárólag
- Külső csatornákat nem határoztak meg, külső érdekeltekkel nem keresték a kapcsolatot, pedig akár tanári munkaközösségeket, akár egyéb tágabb továbbképzéssel foglalkozó szervezeteket vagy helyi, regionális körzetben működő iskolákat is érdekelhetik a hazahozott módszerek.

2. FELADAT:

- Térjünk ismét vissza a mérés/értékelési részben a 2. melléklet három példájához, amely a köznevelésben leggyakrabban előforduló mobilitási célokat mutatja be a célok, tanulási eredmények, mérés/értékelési eszközök és a terjesztésre vonatkozó tervekkel együtt.

- Aki szeretné igazán elsajátítani a korábbi elméleti részeket és a disszeminációs megoldásokat egyedül kialakítani, az folytassa az üres táblázat kitöltését a harmadik oszloppal: a külső és belső célcsoportok számára végzett disszeminációs megoldások megadásával
- Akinek elsőre az egyéni feldolgozás nem tűnik vonzónak, annak érdemes átnéznie az egyes tanulási eredményekhez kapcsolódó disszeminációs megoldásokat az első kidolgozott példában, majd a másik kettőn gyakorolni az egyéni kitöltéseket.
- Próbáljunk meg a disszemináció méréséhez a példák alapján mutatószámokat, sikerindikátorokat generálni.

3. FELADAT:

- A 3. melléklet a disszeminációs tevékenység hatékony dokumentálására hoz példát.
- Válasszunk ki egy kidolgozott másik példát a 2. mellékletből és próbáljuk meg ez alapján kitölteni a táblázatot.

4. FELADAT:

- Vegyük számba a célzott elérendő hatásokat is az egyik példa hosszú távú célját alapul véve. Ehhez segítséget nyújthat a 4. melléklet

5. FELADAT:

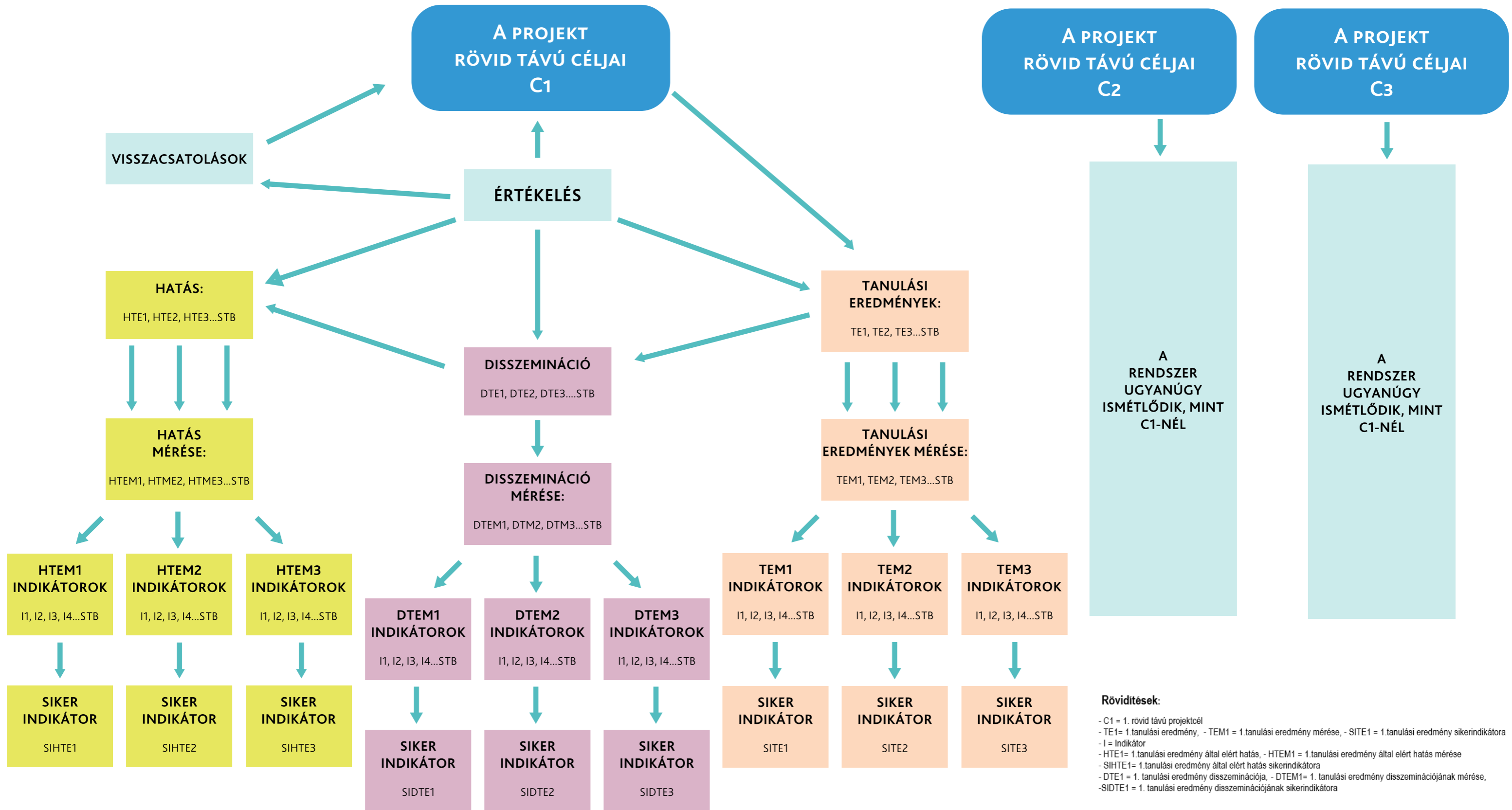
- Határozzuk meg a célzott szintenkénti hatásokat. Ennek dokumentálására alkalmazhatjuk az 5. mellékletben szereplő táblázatot a hatások szintenkénti dokumentálására.

6. FELADAT:

- Nézzük meg a 6. mellékletet, mely a két fő projektszemponthoz (szakmai, projektmenedzsment) kapcsolódóan mutat egy-egy kidolgozott példát az összes eddig tárgyalt témakört (eredmények, mérés/értékelés indikátorral, disszemináció) egy táblázatban összefoglalva.

4. AZ ÚTIKÖNYVBEN SZEREPLŐ TERÜLETEK ÖSSZEFOGLALÁSÁT MUTATÓ ÁBRA

EURÓPAI FEJLESZTÉSI TERV - HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK



5. SIKERKULCSOK PÁLYÁZAT ÍRÁSÁHOZ



Az eddigiek összefoglalásaként a pályázókat a sikeres pályázatok megírásában segítheti nemcsak a tanulási eredmény felőli szemlélet alapján megvalósuló tervezés és kivitelezés, de néhány egyéb, alábbiakban röviden ismertett szempont megfontolása/beépítése is.

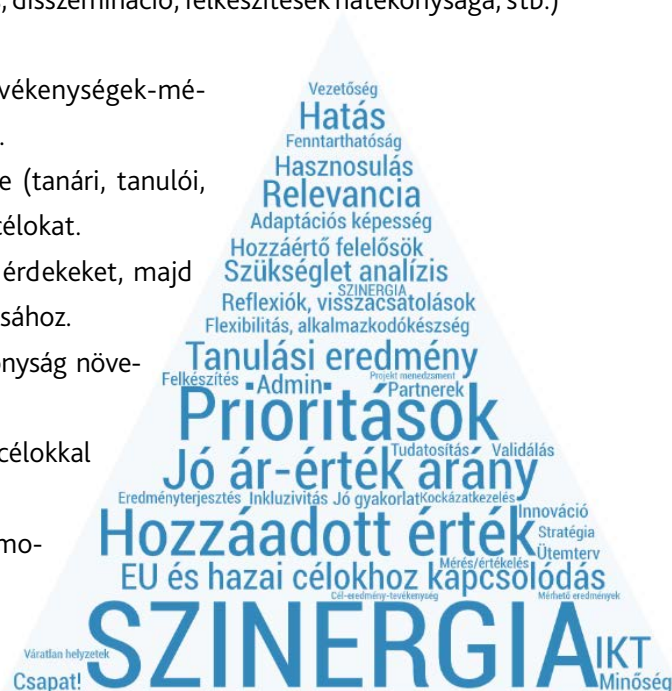
Az útikönyv fő célja volt, hogy az olvasók a három részletezett témakört elsajátítva sikeres intézményfejlesztéseket tudjanak megvalósítani nyertes mobilitási pályázatokkal az új ERASMUS programciklusban is, mely sokkal komolyabb önállóságot ad és vár el a pályázóktól minden területen. Emellett remélhetőleg kezdő pályázók is bátorságot kapnak majd ahhoz, hogy az elméleti és gyakorlati háttér birtokában, külsős cégek bevonása nélkül vágjanak bele SIKERESEN saját mobilitási pályázatuk megírásához akár továbbképzést, oktatási tevékenységet, akár szakmai látogatást céloznak majd.

■ ELÉRENDŐ CÉL:

Összhang biztosítása a hosszú/rövid távú célok, az oktatási módszerek, a mérés/értékelési technikák, a mérés/értékelési kritériumok és a tanulási eredmények és ezek disszeminációja között.

■ TUTI TIPPEK SIKERES PÁLYÁZATÍRÁSHOZ:

- Mindkét meghatározó pillérrel foglalkozni kell: a szakmai célok és tanulási eredmények, célzott hatásokon kívül a projektmenedzsmenti tevékenységek (kiválasztás, disszemináció, felkészítések hatékonysága, stb.) szintén fontosak és mérhetők.
- Tudatosítani kell a szükségletek-célok-eredmények-tevékenységek-mérések-disszemináció koherens rendszerét mindenkiben.
- Megfelelően részletes és széleskörű szükségletanalízisre (tanári, tanulói, intézményi, esetleg fogadóintézményi...) kell építeni a célokat.
- Fel kell mérni a rendelkezésre álló erőforrásokat és az érdekeket, majd ezeket alkalmazni a szükségletek és a célok megvalósításához.
- Érdemes SZINERGIÁkat keresni az egyszerűsítés, hatékonyság növeléséhez.
- Meghatározó a stratégiai szemlélet a hosszú távú célokkal együtt.
- A vezetőség részvétele segíthet a projekt helyi szintű támogatottságának növeléséhez.



- Konzekvens módszertant kell alkalmazni a folyamatokhoz és az eredményekhez.
- A megfelelő dokumentálásra végig ügyelni kell.
- Az eredmények validálására minél színesebb hazai és EUs eszközök alkalmazása javasolt (pl. Europass, továbbképzésbe beszámítás, oklevél, stb).
- Érdemes minél többféle IKT eszközt használni és ehhez értő kollégákat bevonni a kezdetektől.
- Pozitív elismerésben kell részesíteni a mérés/értékelésben közreműködőket és minél több személyt bevonni ennek kivitelezésébe.
- Mindig újra kell olvasni a beadott pályázatot, a preventív monitoring számára készített anyagokat és a leadott jelentéseket, mert ezekben már minden ki van találva – csak meg kell valósítani!

ÚTRAVALÓ MOTTÓ:

**„A FÁN ÜLŐ MADÁR SOHASEM FÉL ATTÓL, HOGY LETÖRIK AZ ÁG...
MERT Ő NEM AZ ÁGBAN BÍZIK, HANEM A SAJÁT SZÁRNYAIBAN.”
(ISMERETLEN SZERZŐ)**

REMÉLJÜK, HOGY AZ ÚTIKÖNYVBEN FOGLALTAK SEGÍTENEK A SZÁRNYALÁSBAN!



SOK SIKERT!

6.

HIVATKOZÁSOK, HASZNOS OLVASMÁNYOK, LINKEK

- Bredács Alice Mária (2015): A hagyományos és az IKT-vel támogatott mérés és értékelés a szakképzésben BME Tanárképző Központ, TÁMOP-4.1.2
- Csapó Benő (2003): A tudás és a kompetenciák. In: Monostori Anikó (szerk.): A tanulás fejlesztése. Országos Közoktatási Intézet, Budapest. 65-74.
- Einhorn Ágnes (2018): Tanulási eredmények a kurzustervezésben, tantárgyi adatlapok
- Farkas Éva, Bogdány Zoltán (2017): Módszertani útmutató szakképző intézmények számára a tanulási eredmény alapon szervezett szakmai gyakorlatok szervezéséhez
- Finley, A. (2019): A comprehensive approach to assessment of high-impact practices (Occasional Paper No. 41). Urbana, IL: University of Illinois and Indiana University, National Institute for Learning Outcomes Assessment (NILOA).
- Gaskó Krisztina, Golnhofer Erzsébet (2010): Autonómia és felelősségvállalás, Az attitűd – Áttekintés az Országos Képesítési Keretrendszer készítői számára. OFI
- Hundley, S. P., & Kahn, S. (2019). Meta-themes and meta-trends in assessment: Enduring issues, emerging ideas. Urbana, IL: University of Illinois and Indiana University, National Institute for Learning Outcomes Assessment (NILOA).
- K. Kellogg Foundation (1998): Evaluation Handbook
- Pajkossy Péter (2010): Képesség, tudás deskriptor – Fogalomértelmezés és javaslattevés a szintek leírására. OFI
- Tót Éva (2015): Segédlet a tanulási eredmények írásához, Oktatási Hivatal
- Lukács István, Derényi András (2017): Kézikönyv a képzési programok tanulási eredményeken alapuló fejlesztéséhez, felülvizsgálatához című könyv mellékletében szerepelnek az alábbi segédletek:

TANULÁSI EREDMÉNYEK MEGHATÁROZÁSÁT ÉS MEGFOGALMAZÁSÁT SEGÍTŐ ÚTMUTATÓK ANGOL NYELVEN:

- Defining Intended Learning Outcomes (ILOs):
<http://www.polyu.edu.hk/obe/GuideOBE/DefiningIntendedLearningOutcomes.pdf>
- LTSN/HEA Guide for Busy Academics: Using Learning Outcomes to design a course and assess learning, 2003:
http://pcwww.liv.ac.uk/~nbunyan/Concept_maps/HEA%20los%20for%20busy%20academics.pdf
- Robin Beaumont: Learning Outcomes. A practical Guide. (University of Newcastle, 2005):
http://www.tempus-lb.org/sites/default/files/Learning_Outcomes_Handbook.pdf

- Writing and Assessing Course-Level Student Learning Outcomes:
https://www.depts.ttu.edu/opa/resources/docs/Writing_Learning_Outcomes_Handbook3.pdf
- Writing Learning Outcomes.
https://www.bcit.ca/files/lrc/pdf/ja_learningoutcomes.pdf
- Writing and using Learning Outcomes:
https://www.cardiff.ac.uk/data/assets/word_doc/0019/531352/Writing-and-Using-Learning-Outcomes.docx
- Writing Measurable Learning Outcomes:
<http://www.gavilan.edu/research/spd/Writing-Measurable-Learning-Outcomes.pdf>

TANULÁSI EREDMÉNY ÍRÁSÁT SEGÍTŐ ÚTMUTATÓK, SEGÉDLETEK MAGYAR NYELVEN:

- Derényi András (2006): Tanulási eredmények kidolgozása és használata: elvi megfontolások és gyakorlati útmutatások. In: Társadalom és gazdaság. A Budapesti Corvinus Egyetem folyóirata, 28. kötet, 2. szám, pp. 183–202
- Farkas Éva (összeállítása, 2017): Segédlet a tanulási eredmények írásához a szakképzési és felnőttképzési szektor számára: http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/LLL/ekkr/Tanulasieredmenyek_VET.pdf
- Kennedy, Declan (2007): Tanulási eredmények megfogalmazása és azok használata – Gyakorlati útmutató: <http://docplayer.hu/1970817-tanulasi-eredmenyek-megfogalmazasa-es-azok-hasznalata-gyakorlati-utmutato.html>
- Tót Éva (összeállítása, 2017): Segédlet a tanulási eredmények írásához a felsőoktatási szektor számára. http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/LLL/ekkr/Tanulasieredmenyek_HE.pdf

7. MELLÉKLETEK

1. MELLÉKLET: PÉLDA INDIKÁTOR KÉPZÉSÉRE TANULÁSI EREDMÉNYEK ALAPJÁN MOBILITÁSI PÁLYÁZAT ESETÉBEN

<p>CÉLMEGHATÁROZÁS AZ INTÉZMÉNYI STRATÉGIÁVAL ÖSSZHANGBAN</p>	<p>TANULÁSI EREDMÉNYEK MEGHATÁROZÁSA A MOBILITÁSI TERVEZÉSI SZAKASZBAN (A tanulási folyamat elvárt eredményét írja le, cselekvést jelentő igéket használ, szakmaspecifikus, konkrét, világos, egyértelmű és mérhető)</p>	<p>A TANULÁSI EREDMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE A MOBILITÁST KÖVETŐEN (Az elvárt tanulási eredmények teljesülésének „vizsgálata”, a személyes fejlődés nyomon követése, bizonyítékok a kompetenciafejlődésre. A jól meghatározott tanulási eredmények többnyire magukba foglalják az értékelési kritériumokat is. Az eredmény gyakran nem, vagy nehezen számszerűsíthető minőségi kompetenciafejlődést eredményez.)</p>	<p>HOGYAN ALKALMAZHATÓAK A MOBILITÁSI SORÁN MEGSZERZETT TANULÁSI EREDMÉNYEK A SAJÁT MUNKÁMBAN, ILLETVE A KÜLDŐ INTÉZMÉNY GYAKORLATÁBAN? (A terjesztésre vonatkozó tervek.)</p>
<p>Cél: Az élménypedagógiai módszerek nevelő, fejlesztő hatásának tanulmányozása a fogadó közoktatási intézményben egy szakmai látogatás (job shadowing) keretében. A mobilitás eredményeképpen várhatóan sokat fejlődnek majd a résztvevő pedagógiai kompetenciái.</p> <p>Mobilitás típusa: közismereti tárgyat oktató pedagógus mobilitása (szakmai látogatás)</p>	<p>A résztvevő megismer egy számára új pedagógiai megközelítést, az élménypedagógiát.</p> <p>Megismeri ennek célját, nevelési, fejlesztési célú alkalmazási lehetőségeit, elsajátít konkrét módszereket, megtanul játékokat.</p> <p>Megtanul és kipróbál a diákok és osztályközösségek nevelésében alkalmazható módszereket, a csoportok együttműködését, kommunikációját, stratégiaépítési képességét fejlesztő módszereket.</p>	<p>A fogadó intézményben több élménypedagógiai tréningen vett részt a pedagógus. Először külső megfigyelőként, majd résztvevő megfigyelőként, később pedig trénerként is bekapcsolódhatott a munkába.</p> <p>A tréningek során megismerkedett a mozgáson alapuló élmény nevelő, fejlesztő lehetőségeivel, a cselekvésen alapuló tapasztalati tanulással. A mobilitás során öt élményalapú gyakorlat (bizalomjáték, szövegalkotási feladat, idő ajándékozása, stratégiaépítés, csoportfejlődés) kivitelezését (folyamat, módszerek, eszközök) tanulta meg a tervezéstől az értékelésig.</p> <p>Megtanulta, hogy az egyes feladatokat milyen fejlesztési cél elérésére lehet használni, hogyan lehet az életkor és a csoportfejlődés szintjéhez igazítani és mikor lehet használni őket. A mobilitás során fejlődtek az élménypedagógiai módszerek alkalmazásával kapcsolatos kompetenciái, nyitottá vált új módszertani megoldások kipróbálására és alkalmazására, erősödött a résztvevő pozitív gondolkodása.</p>	<p>BEÉPÜLÉS = FENNTARTHATÓSÁG: A résztvevő elemezte a megismert módszerekben rejlő lehetőségeket és az alábbi területeket azonosította a saját munkája eredményességének növelésére: osztályközösség összekovácsolása, érzelmi élet pozitív befolyásolása, tanulói lelki válságok kezelése, az iskolában bevezetett egyéb programoknál közösségépítés. A nevelőtestület közös programjainak megvalósítása során is alkalmazhatók a tanult módszerek (csapatépítés, kiégés megelőzése/kezelése).</p> <p>A tanult módszereket és megszerzett tapasztalatokat a résztvevő bemutató órák keretében osztja meg a kollégákkal. Fő üzenete: a tevékenységközpontú, tapasztalati tanulás nemcsak élményszerű, de célszerű is mivel az ismeretek átadására, rendszerezésére és elmélyítésére egyaránt alkalmas.</p> <p>FELADAT: HATÁROZZUK MEG MI HIÁNYZIK INNEN? Mielőtt megnézzük a következő oldalon a kidolgozást próbáljuk meg önállóan meghatározni a kvantitatív és kvalitatív indikátorokat</p>

MUTATÓSZÁMOK – INDIKÁTOROK

KVANTITATÍV:

EGYÉNI SZINTEN:

- Hány élménypedagógiai tréningen vett részt?: 3
- Hány tréningen szerepelt már akár segéd-trénerként?: 1
- Hány gyakorlatot ismert meg: 5
- Hány gyakorlat esetében tanulta meg a kivitelezés lépésein túl, annak teljes folyamatát egészen az értékelésig?: 1
- Hány gyakorlatot tudott sikeresen adaptálni saját tanítási gyakorlatába?: 2

INTÉZMÉNYI SZINTEN:

- Hányan vettek részt a terjesztő előadásokon: 20
- Hány kolléga vette át a módszert – belső disszemináció méréséhez: 2
- Hány új kolléga szeretne következő évben bekapcsolódni a munkába?: 5
- Hány különböző kommunikációs csatornát alkalmaztak a terjesztéshez: 3
- Növekedett az intézménybe felvételiző diákok száma: 20 %-al
- Az új módszert alkalmazó tanárok népszerűsége növekszik: 20%-al több diák választja a kurzusát
- A szülők az új módszert alkalmazó tanárra nem panaszkodnak az osztályfőnöknél: 0
- Az új módszert alkalmazó tanárok diákjai nem látogatják az iskolapszichológust: 0
- Az új módszert alkalmazó tanárok diákjai aktívabban kapcsolódnak be osztályszintű feladatok elvégzésébe
- Az iskolai hírportálok (Facebook, honlap) látogatottsága nő: 20 %
- A módszert alkalmazó tanárok óráin a diákok teljesítménye javul: 1 jeggyel
- A módszert alkalmazó tanárok óráin a diákok lelki válsága megoldásra kerül

KVALITATÍV:

- Képes élménypedagógiai gyakorlatokat alkalmazni?: igen (kompetenciája fejlődött) – sikerindikátor: 1 gyakorlatot beépített, 3-t kipróbált
- A résztvevő tanár saját kompetenciáinak fejlődéséről számol be – minimum 2 kompetencia fejlődése már sikernek tekinthető – önértékeléssel – szempontok!
- A résztvevő nyitottabbá, pozitívabbá vált –
 - o iskolai programokba bekapcsolódik, ha addig nem tette,
 - o sőt saját programokat kezdeményez,
 - o mer megszólalni idegen nyelven mások előtt, ha korábban nem mert
 - o a korábban mogorva tanárt egyre többen látják mosolyogni

2. MELLÉKLET: KIDOLGOZOTT PÉLDÁK

1. KIDOLGOZOTT PÉLDA

MÉRÉS/ÉRTÉKELÉS ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK TERVEZÉSÉRE DISSZEMINÁCIÓS MEGOLDÁSOKKAL

CÉLMEGHATÁROZÁS AZ INTÉZMÉNYI STRATÉGIÁVAL ÖSSZHANGBAN	TANULÁSI EREDMÉNYEK MEGHATÁROZÁSA A MOBILITÁS TERVEZÉSI SZAKASZÁBAN (A tanulási folyamat elvárt eredményét írja le, cselekvést jelentő igéket használ, szakmaspecifikus, konkrét, világos, egyértelmű és mérhető.)	A TANULÁSI EREDMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE A MOBILITÁST KÖVETŐEN (Az elvárt tanulási eredmények teljesülésének „vizsgálata”, a személyes fejlődés nyomon követése, bizonyítékok a kompetenciafejlődésre. A jól meghatározott tanulási eredmények többnyire magukba foglalják az értékelési kritériumokat is. Az eredmény gyakran nem, vagy nehezen számszerűsíthető minőségi kompetenciafejlődést eredményez.)	HOGYAN ALKALMAZHATÓAK A MOBILITÁS SORÁN MEGSZERZETT TANULÁSI EREDMÉNYEK A SAJÁT MUNKÁMBAN, ILLETVE A KÜLDŐ INTÉZMÉNY GYAKORLATÁBAN? (A terjesztésre vonatkozó tervek.)
1.CÉL: Nemzetköziesítési törekvések erősítése, az intézmény nemzetközi kapcsolatainak bővítése, olyan szakmai kapcsolatok kialakítása, melyek a jövőben további szakmai együttműködésekre adhatnak lehetőségeket.			

FELADAT:

- Mielőtt megnéznénk a lentebb látható megoldásokat, próbáljunk meg magunktól ötletelni: miket lehetne az egyes oszlopokba beírni?

1. CÉL: NEMZETKÖZIESÍTÉSI TÖREKVÉSEK ERŐSÍTÉSE

TANULÁSI EREDMÉNYEK A TERVEZÉSI SZAKASZBAN:

- 1.1: A kollégák megismerik és alkalmazzák az eTwinning felületét, lehetőségeit
- 1.2: Rutinszerűvé válik nemzetközi pályázatok megírása
- 1.3: Képesek önállóan elkészíteni szakmai munkatervet
- 1.4: Stratégiai partnerségi kapcsolatot alakítanak ki vagy kezdeményeznek
- 1.5: Fogadó ország kultúráját megismerik, elsajátítják
- 1.6: Megtanulnak módszereket a kultúrák kapcsolódási pontjainak felismeréséhez
- 1.7: Nem nyelvszakosok is bekapcsolódnak a projektbe
- 1.8: A résztvevők nyelvi kompetenciája fejlődik

1.1: A KOLLÉGÁK MEGISMERIK ÉS ALKALMAZZÁK AZ ETWINNING FELÜLETÉT

- Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o 15 tanár regisztrál a felületen és
 - o Kollégák közül három vett részt online szemináriumon,
 - o Új online projektet indított két másik külföldi iskolával

- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o A résztvevő elemezte a megismert lehetőségeket, amik közül két új online módszert beépített a tanításába, és betervezte a következő tanmenetbe is
 - o Diák tanulóközösség alakul online – Facebookon és honlapon erről hírt ad az iskola
 - o Online módszerek is megjelennek a szaktantárgy oktatásában, amiről cikket ír a munkaközösség számára az iskolaújságban és beszámol a tantestületi értekezleten

1.2: RUTINSZERŰVÉ VÁLIK NEMZETKÖZI PÁLYÁZATOK MEGÍRÁSA

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o Felére csökken a mobilitási pályázat megírásának ideje
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Az új készülő pályázatról hírt ad az iskola honlapja és egyéb online felületei
 - o Felkészítő tevékenységekhez és projektfeladatokhoz munkatársak toborzása indul meg a még futó projekt alatt, iskolai hirdetőtáblán és belső e-mailes megkereséssel

1.3: KÉPESEK ÖNÁLLÓAN KÉSZÍTENI SZAKMAI MUNKATERVET

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o Napra és személyre lebontott terv készítésével körvonalazódik a következő évi mobilitási pályázat, tudják milyen céllal és kivel szeretnék megvalósítani
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Az új partnerkapcsolatról / projektről / közösen kialakított felületekről beszámolnak az összes online felületen keresztül (Facebook, honlap)
 - o A partnerek írnak az új tervekről honlapjukon, vagy csak saját munkatársaik közt terjesztik az új elképzelést és ehhez keresnek bekapcsolódni vágyó, szakmailag releváns munkatársakat

1.4: STRATÉGIAI PARTNERSÉGI KAPCSOLATOT ALAKÍTANAK KI VAGY KEZDEMÉNYEZNEK

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o Egy új külföldi partnerrel egy közös projektterven elkezdtek dolgozni, beadtak pályázatot
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Az új kialakult partnerkapcsolatról / projektről / közösen kialakított felületekről beszámolnak az összes online felületen keresztül (Facebook, honlap).
 - o A partnerek írnak az új tervekről honlapjukon, vagy csak saját munkatársaik közt terjesztik az új elképzelést és ehhez keresnek bekapcsolódni vágyó, szakmailag releváns munkatársakat.

1.5: FOGADÓ ORSZÁG KULTÚRÁJÁT MEGISMERIK, ELSAJÁTÍTJÁK

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o Megismerték az adott ország legalább öt népszokását, ünnepét, hagyományát
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Három előadást tartanak munkaközösségnek, tantestületnek, külsős tanároknak, szülőknek az elsajátított, megismert érdekességekről (konkrét példák bemutatásával – karácsonyi szokások, sütemények stb.)

1.6: ELSAJÁTÍTANAK MÓDSZEREKET A KULTÚRÁK KAPCSOLÓDÁSI PONTJAINAK FELISMERÉSÉHEZ

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o Alkalmazták az adott nép kultúrájához tartozó ünnep tanításához kapcsolódó módszertani ismereteket (idegen nyelvi órán gyerekek projektfeladatot kapnak a tanár által bemutatott külföldi minta alapján, pl. kultúra a családban egy konkrét ünnepen keresztül)

- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Videóra rögzített projektórát megosztanak online felületeken
 - o Bemutató órák keretében megosztják a tanultakat a kollégákkal (pl. egy meglátogatott nemzet napja)

1.7: NEM NYELVSZAKOSOK IS BEKAPCSOLÓDNAK A PROJEKTBE

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o Két, korábban zárkózott szaktanár feladatot (eTwinningen, disszeminációban, partner keresésében) vállalt a projektben
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Szak- és nem nyelvtanárok blogot írnak
 - o Szak- és nem nyelvtanárok kettő előadást tartottak tantestületnek és konferencián a tapasztalatról vagy az átvett módszerekről

1.8: A RÉSZTVEVŐK NYELVI KOMPETENCIÁJA FEJLŐDIK

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o 20%-kal jobb a tesztek eredménye a mobilitás végén
 - o Nyelvvizsgát tett a résztvevők közül egy fő
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o A nyelvvizsga eredményeket, nyelvi fejlődést elismeri az iskola vezetése saját rendszer alapján (pl. év végén dicséretben részesülnek nyilvános fórumon)

2. KIDOLGOZOTT PÉLDA

MÉRÉS/ÉRTÉKELÉS ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK TERVEZÉSÉRE DISSZEMINÁCIÓS MEGOLDÁSOKKAL

CÉLMEGHATÁROZÁS AZ INTÉZMÉNYI STRATÉGIÁVAL ÖSSZHANGBAN	TANULÁSI EREDMÉNYEK MEGHATÁROZÁSA A MOBILITÁS TERVEZÉSI SZAKASZÁBAN (A tanulási folyamat elvárt eredményét írja le, cselekvést jelentő igéket használ, szakmaspecifikus, konkrét, világos, egyértelmű és mérhető)	A TANULÁSI EREDMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE A MOBILITÁST KÖVETŐEN (Az elvárt tanulási eredmények teljesülésének „vizsgálata”, a személyes fejlődés nyomon követése, bizonyítékok a kompetenciafejlődésre. A jól meghatározott tanulási eredmények többnyire magukba foglalják az értékelési kritériumokat is. Az eredmény gyakran nem, vagy nehezen számszerűsíthető minőségi kompetenciafejlődést eredményez.)	HOGYAN ALKALMAZHATÓAK A MOBILITÁS SORÁN MEGSZERZETT TANULÁSI EREDMÉNYEK A SAJÁT MUNKÁMBAN, ILLETVE A KÜLDŐ INTÉZMÉNY GYAKORLATÁBAN? (A terjesztésre vonatkozó tervek.)
2.CÉL: A pedagógusok transzverzális (IKT, nyelvi) és szakmai kompetenciáinak fejlesztése, olyan továbbképzéseken való részvétel, mely az említett területeken nyújthat szakmai fejlődést a résztvevőknek.			

FELADAT:

- Mielőtt megnéznénk a következő oldalakon szereplő megoldásokat, próbáljunk meg magunktól ötletelni: miket lehetne az egyes oszlopokba beírni?

2. CÉL: A PEDAGÓGUSOK TRANSZVERZÁLIS ÉS SZAKMAI KOMPETENCIÁINAK FEJLESZTÉSE

TANULÁSI EREDMÉNYEK A TERVEZÉSI SZAKASZBAN:

- 2.1: A pedagógusok digitális kompetenciája fejlődik
- 2.2: A pedagógusok idegen nyelvi kompetenciája fejlődik
- 2.3: Minden résztvevő pedagógus módszertani repertoárja bővül
- 2.4: Minden szaktantárgyat oktató kiutazó kolléga tantárgyához kapcsolódó kompetenciája fejlődik

2.1: A PEDAGÓGUSOK DIGITÁLIS KOMPETENCIÁJA FEJLŐDIK

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o Min. két pedagógus IKT kompetenciája fejlődik, szintet ugrik, megjelenik.
 - o Képes kiválasztani a diákjai számára eszközöket, mobil alkalmazásokat .
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o A tanítási gyakorlatba és mindennapi kommunikációjukba beépítik a megszerzett technikákat.
 - o A résztvevők közül végül öt pedagógus jelezte, hogy alkalmazza a megismert online technikákat, eszközöket mind a tanításában, mind a kollégákkal, partnerekkel folytatott kommunikációjában.
 - o Munkaközösség számára két beszámolót tartanak.
 - o Öt egyéni beszámolóban említik meg a konkrét, megtanult eszközöket, módszereket, majd ezt publikálják a honlapon is.
 - o A digitális fejlődés érdekében más iskolák tanárai számára is terjesztik a megismert és bevált új online kommunikációs csatornákat.
 - o Az elsajátított videó készítési applikációt alkalmazni kezdi két tanár, és ezek révén az iskoláról bemutatkozó anyagot készítenek, amely felkerül az iskola online felületeire.

2.2: A PEDAGÓGUSOK IDEGEN NYELVI KOMPETENCIÁJA FEJLŐDIK

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o Minden résztvevő pedagógus idegen nyelvi kompetenciája fejlődik, legalább egy szintet ugrik a nyelvtudásuk vagy 20 %-os nyelvi teszttel mért fejlődést mutatnak.
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Konferenciákon előadást tartanak idegen nyelven legalább két fő.
 - o Konferenciákon előadást tart idegen nyelven legalább két fő.
 - o Idegen nyelvű eredeti ismertetőket is felhasználnak a tanórák során.
 - o Szülők számára osztályfőnöki órákon pár mondatban az elért sikerekről tájékoztatás nyújtása.
 - o Nő 50%-kal a csakis idegen nyelven folytatott kommunikáció a mobilitás után a tanórákon.
 - o A nyelvvizsga eredményeket, nyelvi fejlődést elismeri az iskola vezetése saját rendszer alapján (pl. év végén dicséretben részesülnek nyilvános fórumon).

2.3: MINDEN RÉSZTVEVŐ PEDAGÓGUS MÓDSZERTANI REPERTOÁRJA BŐVÜL

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o Minimum két új gyakorlatot alkalmaz a tanításában minden résztvevő.
 - o A megismert új módszereket legalább három alkalommal két tanulócsoporthoz alkalmazta három fő.
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Saját órákon alkalmazás révén beépülés és diákok számára terjesztés.
 - o A tanár-továbbképzési kötelező órakeretbe beszámítják és elismerik a tanultakat mindenkinek.
 - o Egy alkalommal a félév során bemutató órát tart minden résztvevő, melyen az azonos szakos

- o kollégák is részt vesznek, ők is megismerik az új módszereket.
- o Belső tudásmegosztás keretében előadást tart a képzésről.
- o A koordinátor nyilatkozik helyi TV-nek, rádióknak, online hírportálnak az iskoláról minimum egy alkalommal.

2.4: MINDEN SZAKTANTÁRGYAT OKTATÓ KIUTAZÓ KOLLÉGA TANTÁRGYÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KOMPETENCIÁJA FEJLŐDIK

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o Három új oktatási módszer megjelent a szaktárgy oktatásában.
 - o Három kolléga idegen nyelvű anyagokat is beépít pl. országismeret címén.
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Az elsajátított drámapedagógiai módszereket hatékonyan alkalmazza két fő szaktárgya oktatásában.
 - o Munkaközösség és tantestület számára beszámolóban részletezik a megszerzett módszereket a résztvevők.
 - o Idegen nyelvű anyagok alkalmazásakor a diákok számára tájékoztatás a projektről.
 - o Iskolai online és offline fórumok alkalmazása terjesztéshez a diákok, kollégák, szülők tájékoztatására: honlap, Facebook, iskolai faliújság, teadélután, ERASMUS nap révén, nemzeti irodánál jó gyakorlatokról beszámoló.

3. KIDOLGOZOTT PÉLDA

MÉRÉS / ÉRTÉKELÉS ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK TERVEZÉSÉRE DISSZEMINÁCIÓS MEGOLDÁSOKKAL

CÉLMEGHATÁROZÁS AZ INTÉZMÉNYI STRATÉGIÁVAL ÖSSZHANGBAN	TANULÁSI EREDMÉNYEK MEGHATÁROZÁSA A MOBILITÁS TERVEZÉSI SZAKASZÁBAN (A tanulási folyamat elvárt eredményét írja le, cselekvést jelentő igéket használ, szakmaspecifikus, konkrét, világos, egyértelmű és mérhető)	A TANULÁSI EREDMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE A MOBILITÁST KÖVETŐEN (Az elvárt tanulási eredmények teljesülésének „vizsgálata”, a személyes fejlődés nyomon követése, bizonyítékok a kompetenciafejlődésre. A jól meghatározott tanulási eredmények többnyire magukba foglalják az értékelési kritériumokat is. Az eredmény gyakran nem, vagy nehezen számszerűsíthető minőségi kompetenciafejlődést eredményez.)	HOGYAN ALKALMAZHATÓAK A MOBILITÁS SORÁN MEGSZERZETT TANULÁSI EREDMÉNYEK A SAJÁT MUNKÁMBAN, ILLETVE A KÜLDŐ INTÉZMÉNY GYAKORLATÁBAN? (A terjesztésre vonatkozó tervek.)
2.CÉL: Az oktatás minőségének növelése a küldő intézményben. Továbbképzéseken, jó gyakorlaton és/vagy oktatási tevékenységen részt venni a pedagógiai megújulás érdekében. Iskolai közösségi programlehetőségek feltérképezése és beindítása.			

FELADAT:

- Mielőtt megnéznénk a következő oldalakon szereplő megoldásokat, próbáljunk meg magunktól ötletelni: miket lehetne az egyes oszlopokba beírni?

3. CÉL: AZ OKTATÁS MINŐSÉGÉNEK NÖVELÉSE A KÜLDŐ INTÉZMÉNYBEN

TANULÁSI EREDMÉNYEK A TERVEZÉSI SZAKASZBAN:

- 3.1: A kollégák továbbképzéseken, jó gyakorlaton és/vagy oktatási tevékenységen vesznek részt, hogy elsajátítsanak jó gyakorlatokat, melyekkel növelik az oktatási színvonalat.
- 3.2: A résztvevők megismernek olyan pedagógiai módszereket, olyan új didaktikai megközelítéseket, melyekkel a tanulók kompetenciái fejleszthetők, különös tekintettel heterogén csoportokra és az eltérő életkori sajátosságokra.
- 3.3: Technikák megismerése versenyképesség növeléséhez.
- 3.4: Tanárok elismerésének módjait megismerik, amelyek hozzájárulnak a motiváltsághoz.

3.1: A KOLLÉGÁK TOVÁBBKÉPZÉSEKEN STB. VESZNEK RÉSZT, HOGY ELSAJÁTÍTSANAK JÓ GYAKORLATOKAT, MELYEKKEL NÖVELIK AZ OKTATÁSI SZÍNVONALAT

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o Minimum öt továbbképzésen, jó gyakorlaton vettek részt összesen a kiutazók
 - o Legalább három kolléga bekapcsolódott.
 - o Minimum öt új módszert megismertek, ebből min hármatt beépítenek a tanmenetbe.
 - o Iskolai közösségi programlehetőségeket feltérképezték, minimum egyet beindítanak.
 - o A partnernél a résztvevők osztály-, és mikro tanítási szintű környezetben négy jó gyakorlatot láttak.
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Tanult módszerek (konkrétum!) külső, belső terjesztése, a munkaközösségek, iskolán kívüli szakmai csoportok felé.
 - o Közös konferencia (testvériskolával vagy hasonló pályázaton részt vett másik kerületi iskolával) során minden érdeklődő tájékoztatása (konkrétumok!).

3.2.: A RÉSZTVEVŐK MEGISMERNEK OLYAN ÚJ DIDAKTIKAI MEGKÖZELÍTÉSEKET, MELYEKKEL A TANULÓK KOMPETENCIÁI FEJLESZTHETŐK

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o A résztvevők mindegyike megtanulta legalább egy új tanulási technika alkalmazását a csoportfejlődés szintjéhez igazítva.
 - o A fogadó intézmény minimum négy új tanítási technikáját (konkrétum!) megismerték.
 - o A tanulók szociális kompetenciái társas kapcsolataik fejlődtek, szociokulturális háttérből adódó különbségek csökkentek fogadóóráról készített összefoglalók alapján.
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Iskolai programokba bekapcsolódott diákok és szüleik számára a projekt eredményeinek (konkrétumok!) terjesztése.
 - o Offline és online eszközökön (konkrétumok!) keresztüli tájékoztatás.

3.3: TECHNIKÁK MEGISMERÉSE VERSENYKÉPESSÉG NÖVELÉSÉHEZ

- **Mérés/értékelés (konkrétumokkal!):**
 - o A résztvevő felismert és bemutatott a tantestületnek minimum két partnerintézménynél látott módszert, melyek növelhetik az iskola versenyképességét.
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Konferencián előadást tartott két kolléga a módszerekről.
 - o Tankerületi beszámolóban írnak az eredményekről (konkrétumok!).

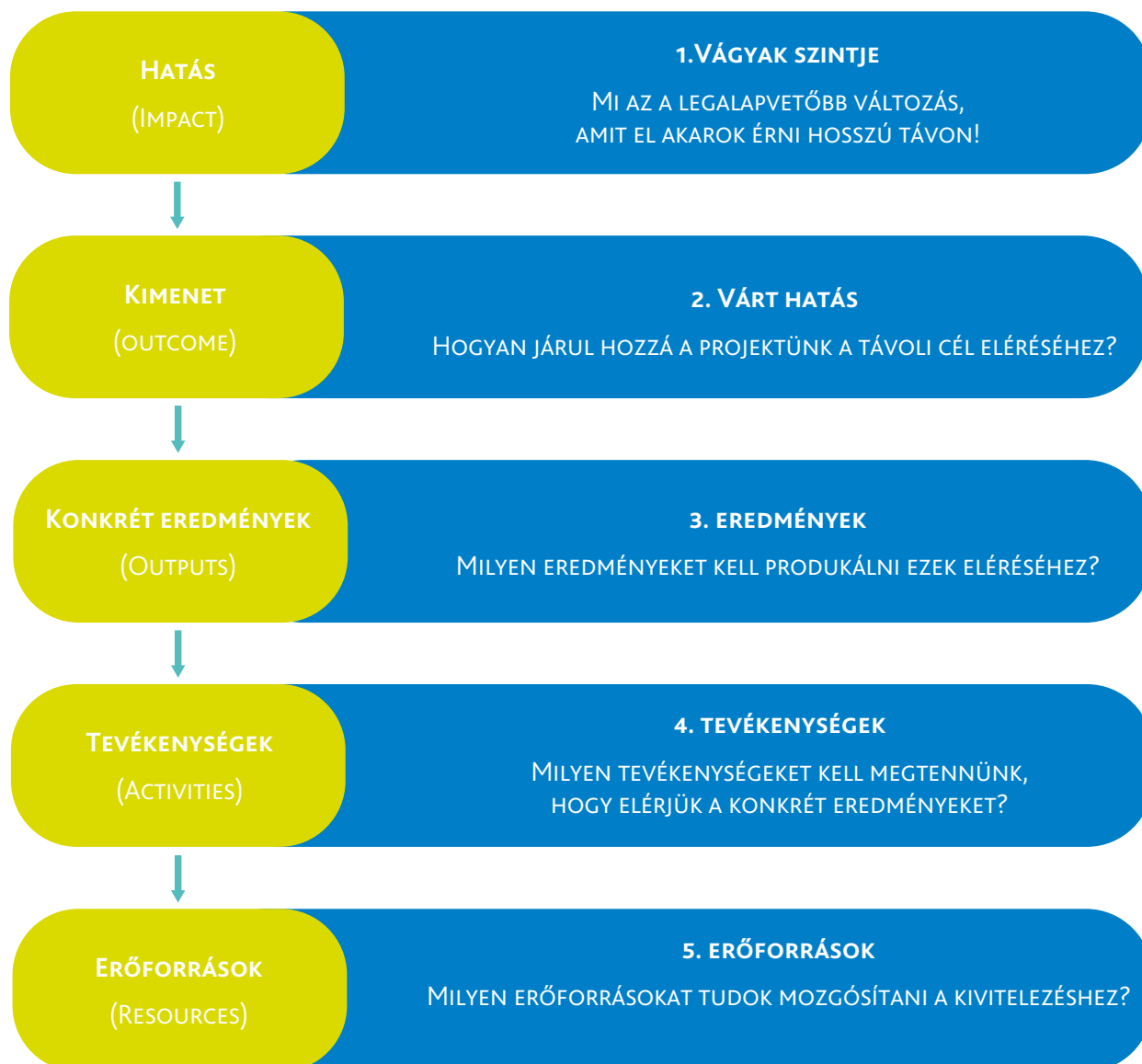
3.4: TANÁROK ELISMERÉSÉNEK MÓDJAIT MEGISMERIK, AMELYEK HOZZÁJÁRULNAK A MOTIVÁLÁSHOZ

- **Mérés/értékelés:**
 - o Három új motivációs eljárást és két új validálási eszközt megismernek a fogadó félnél, melyet beépítenek.
- **Disszemináció/fenntarthatóság:**
 - o Vezetőséget tájékoztatják mobilitást követően a látott eszközökről (konkrétumok!).
 - o Az intézmény elkezd alkalmazni a motivációs technikákat.
 - o Egyeztetnek testvériskolával a tapasztalatokról.

3. MELLÉKLET: DISSZEMINÁCIÓS TEVÉKENYSÉG DOKUMENTÁLÁSÁHOZ ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT

MIÉRT? CÉL.	KIKNEK? CÉLCSOPORTOK.	MIT TERJESZTENI? TARTALOM.	HOGYAN? MÓDSZER.	MIKOR? IDŐZÍTÉS.	KI? FELELŐS SZEMÉLYE.
Minél többek számára elérhetővé tenni bekapcsolódási és ezen a ponton a pályázat hírének terjesztését	Kollégák	Pályázat ötlete	Disszeminációs terv vázlatának összeállítása, tervek	Előtte	Minden kolléga a pályázó szervezeten belül
Legalkalmasabb partner megtalálása	Célországok megfelelő profillal bíró intézményei	Pályázat ötlete, elképzelések a megvalósítással, eredményekkel kapcsolatban	eTwinning felületen potenciális partnerek számára felhívás közzététele	Előtte	Projekt koordinátora
Tanárok interkulturális kompetenciájának erősítése	Továbbképzéssel foglalkozó szervezetek, tanfelügyelet, oktatási hatóságok	Megismert kompetenciafejlesztést segítő módszerek ismertetése	Hír megjelentetése a honlapon, közösségi média felületen	Alatta	Projekt koordinátor
Szélesebb körben ismertség megszerzése	Európai szakértők	Kompetenciafejlesztést segítő módszerek ismertetése és elért hatásuk bemutatása	Konferencián előadás tartása, cikk megjelentetése szakmai újságban	Alatta/Utána	Kutató tanárok, szakértők

4. MELLÉKLET: A HATÁSOK ÁTGONDOLÁSÁT SEGÍTŐ TÁBLÁZAT



5. MELLÉKLET: A HATÁSOK MÉRÉSÉT ÉS DOKUMENTÁLÁSÁT SEGÍTŐ TÁBLÁZAT

	HATÁSOK / EREDMÉNYEK	MUTATÓK	ADATFORRÁSOK	TÁV RÖVID, KÖZÉP VAGY HOSSZÚ (1-3 vagy 3-4 vagy 4-6 éven belül)
RENDSZERSZINTŰ (szektor, szakértői vagy kedvezményezeti hálózat; szakmapolitikai változás stb.)				
SZERVEZETEK (partnerek)				
TANULÓK (diákok/tanulók/ hallgatók vagy oktatók/ személyzet)				
SZEMÉLYZET (akik menedzselik és koordinálják a projektet)				

6. MELLÉKLET: PÉLDA EGY KOMPLEX MÉRÉSI ESZKÖZRE

A 2 FŐ SZEMPONT (SZAKMAI, PROJEKTMENEDZSMENT) ÉRTÉKELÉSE ÉS DISSZEMINÁCIÓJA EGY-EGY KIDOLGOZOTT PÉLDÁVAL

CÉL (az intézményi stratégiából)	ELVÁRT EREDMÉNY MEGNEVEZÉSE	INDIKÁTOR MEGNEVEZÉSE	MÉRTÉKEGYSÉG	CÉLÉRTÉK	VÉGSŐ ÉRTÉK	MÉRÉSI MÓDSZER ESZKÖZZEL	FEJLESZTENDŐ TERÜLET	DISSZEMINÁCIÓS MÓDSZER (célcsoport, eszköz megnevezésével)
1. TANULÁSI EREDMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE								
	(PL. tudás- képesség-kompetencia-attitűd, felelősségvállalás, autonómia: a tanuló/tanár mit tud, mit ért, és mire képes? Hogyan változott magatartása, motivációja hozzáállása?)							
Pl.: az oktatás minőségének javítása	Pl.: öt új, a kommunikáció fejlesztését segítő módszer bevezetése a képzésbe a diákok nyelvi beszédképességének fejlesztése céljából	módszertani fejlesztés száma	db	5	3	Vezetőség számára készített beszámoló, tanári munkanapló, bemutató órákon megfigyelések szempontok mentén	Jobban odafigyelni menet közben a tanultakra, a módszerek hatékonyabb rögzítésére	Tanárok: bemutató órák tartása és beépülés megfigyelése Szülők: szülői értekezleten beszámoló Diák: kérdőíves felméréssel beszélni a tapasztalatokról és véleményüket megkérdezni
Pl.: az oktatásban, képzésben dolgozók szakmai fejlődésének támogatása								
Pl.: a tanulók elhelyezkedési esélyeinek növelése és a sikeres élethez szükséges készségeik fejlesztése								
Pl.: új tanítási módszerek								
Pl.: jó gyakorlatok/ alkalmazások								
Pl.: tanári kompetenciák fejlődése								
Pl.: diák kompetenciák fejlődése								
Pl.: IKT beépítése a képzésekbe (PL. online gyűjtemény létrehozása)								
2. PROJEKT TEVÉKENYSÉGEK ÉRTÉKELÉSE								
pl.: Intézményi nemzetköziesítési stratégia kialakítása, majd tudatosítása kollégákban	Nemzetköziesítési stratégiát hosszú és rövid távú célokkal megfogalmaznak, a kollégákkal megismertetik széles körben, ehhez kapcsolódó tanári mobilitásokat pályáznak	Három hosszú távú és két rövid távú cél, amelyhez tíz tanártovábbképzést és 3 szakmai látogatást szerveznek	db	3, 2, 10, 3	3,2,6,1	Intézményi stratégia, koordinátori beszámolók Nemzeti Iroda felé, intézményi vezetés számára	A célok meghatározása sikerült teljes mértékben, azonban nem sikerült megfelelő számú kollégát bevonni, emiatt motiválásukra és felkészítésükre új eszközök bevonása és/vagy a disszeminációra több idő szükséges	Tanár kollégák: felkészítések szervezése, tájékoztató tartása a célokról értekezleteken, SWOT analízissel a véleményük megkérdezése (indirekt reklám) Tanterület: tájékoztató szervezése, értekezleteken ismertetés
Pl.: intézmény népszerűsége, láthatósága nő								
Pl.: (egyéni - intézményi) nemzetközi kapcsolatok bővülése, európai együttműködés megerősítése								
Pl.: tevékenységekben résztvevő tanárok számának növekedése								
Pl.: tevékenységekben résztvevő diákok számának növekedése								
Pl.: kísérő tanárok munkaprogramjának javulása								
Pl.: Intézményi disszemináció eszközeinek bővülése								

7. MELLÉKLET: BLOOM RENDSZERTANA

6. SZINT = ÉRTÉKELÉS

Az értékelést úgy határozhatjuk meg, mint azt a képességet, hogy egy adott dolog értékét képesek vagyunk annak egy bizonyos célra történő felhasználása viszonylatában meghatározni.

- ALKALMAZHATÓ IGÉK: Értékel, megbecsül, érvel, felbecsül, hozzátesz, kiválaszt, összehasonlít, következtet, ellentétbe állít, meggyőz, kritikával illet, eldönt, álláspontját megvédi, megkülönböztet, elmagyaráz, értékel, osztályoz, értelmez, bírál, indokol, lemér, előre jelez, osztályba sorol, ajánl, összekapcsol, megold, átnéz, pontoz, összefoglal, támogat, jóváhagy.

5. SZINT = SZINTÉZIS

- ALKALMAZHATÓ IGÉK: Érvel, elrendez, alkotóelemeire bont, besorol, összegyűjt, összekapcsol, összerendez, megalkot, megépít, felépít, megtervez, kifejleszt, kiötöl, kialakít, megmagyaráz, megfogalmaz, általánosít, létrehoz, kiegészít, feltalál, megvalósít, kezel, megváltoztat, rendszerbe szervez, megteremt, eltervez, előkészít, javasol, újrendez, újjászervez, kapcsolatba hoz, újra megszervez, áttekint, újraír, kitalál, összefoglal.

4. SZINT = ELEMZÉS

- Alkalmazható igék: Elemez, felbecsül, elrendez, lebont, kiszámol, besorol, rangsorol, összehasonlít, összeköt, összevet, véleményez, vitat, következtet, meghatároz, különbséget tesz, elkülönít, megkülönböztet, feloszt, megvizsgál, kikísérletez, azonosít, szemléltet, következtet, megvizsgál, kivizsgál, sorrendbe rak, felvázol, rámutat, megkérdőjelez, összefüggésbe hoz, elvlaszt, csoportokra oszt, kipróbál.

3. SZINT = ALKALMAZÁS

- ALKALMAZHATÓ IGÉK: Alkalmaz, felmér, kiszámol, megváltoztat, kiválaszt, elvégez, összeszámol, megalkot, bemutat, fejleszt, felfedez, eljuttat, használ, megvizsgál, kísérletez, kitalál, bemutat, értelmez, végrehajt, megváltoztat, működtet, megszervez, gyakorol, előre jelez, elkészít, előállít, hozzákapcsol, megtervez, kiválaszt, megmutat, felvázol, megold, átvisz, felhasznál.

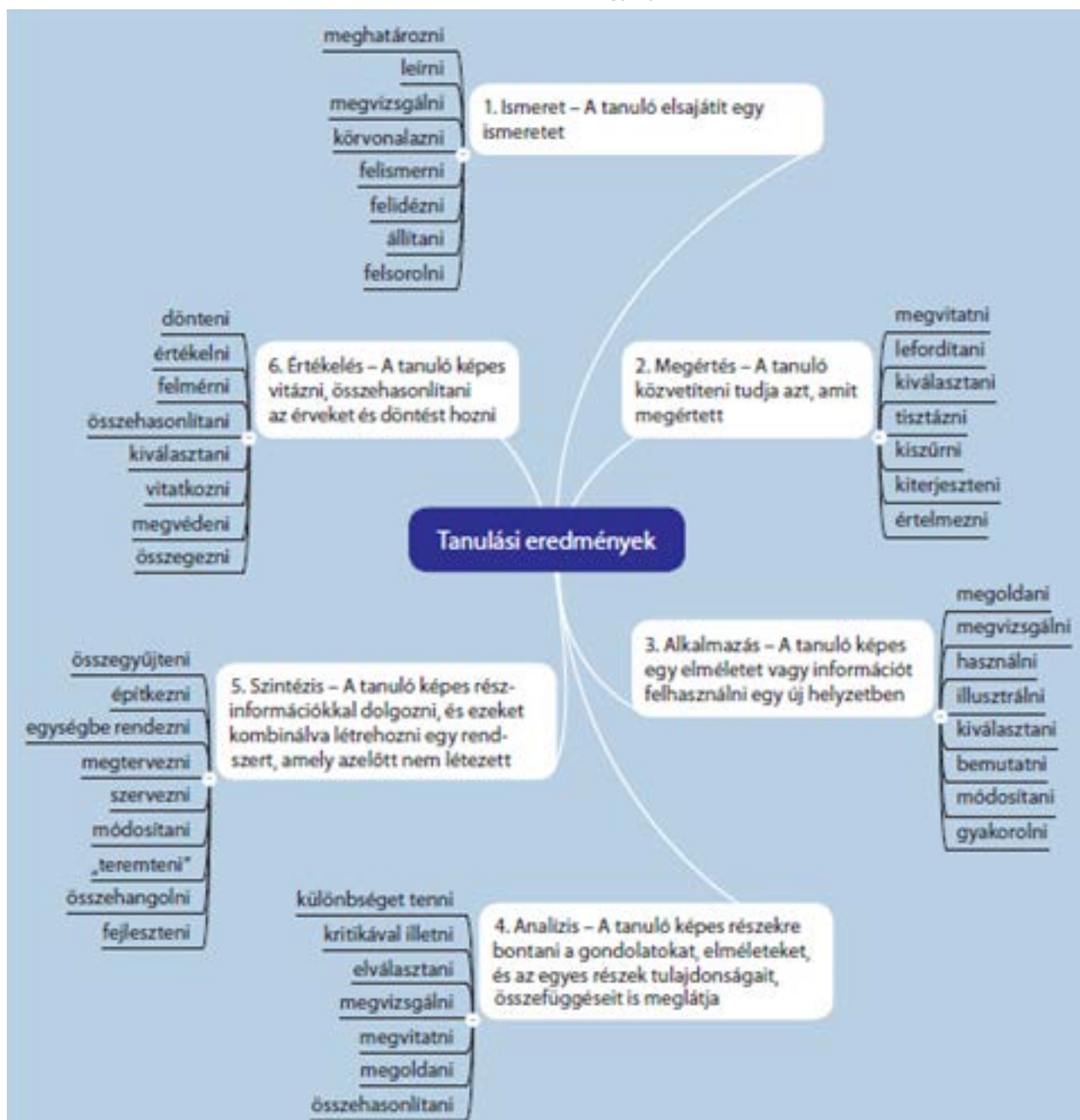
2. SZINT = MEGÉRTÉS

- ALKALMAZHATÓ IGÉK: Összekapcsol, megváltoztat, világossá tesz, besorol, felépít, összehasonlít, átalakít, megold, álláspontját megvédi, leír, megkülönböztet, elkülönít, kifejti, különbséget tesz, megbecsül, elmagyaráz, kifejez, kiterjeszt, általánosít, azonosít, példát hoz fel, megjelenít, kikövetkeztet, értelmez, megjelöl, átfogalmaz, megjósol, felismer, beszámol, átfogalmaz, átír, áttekint, kiválaszt, megold, megmagyaráz.

1. SZINT = TUDÁS

- ALKALMAZHATÓ IGÉK: Elrendez, összegyűjt, meghatároz, leír, felidéz, elmagyaráz, megvizsgál, gondol, azonosít, megnevez, felsorol, emlékezetbe vés, néven nevez, sorba rendez, felvázol, bemutat, idéz, előhív, felismer, visszaemlékezik, feljegyez, újra felidéz, összekapcsol, elismétel, reprodukál, megmutat, állít, rendszerbe foglal, elmond.

**TANULÁSI EREDMÉNYEK MEGFOGALMAZÁSÁT SEGÍTŐ IGÉK
ÁBRÁJA BLOOM TAXONÓMIÁJA ALAPJÁN
(Wittmann Zsolt gyűjtése)**



Az ábrát készítette: Jukes és Dosaj, 2006, Lu és Overbaugh, 2009 alapján: Bredács Alice, 2015, In: A hagyományos és az IKT-vel támogatott mérés és értékelés a szakképzésben.

8. MELLÉKLET: KOMPETENCIÁK

PEDAGÓGUSKOMPETENCIÁK A 326/2013. (VIII. 30.) KORM. RENDELET SZERINT:

1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
3. A tanulás támogatása
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

KULCSKOMPETENCIÁK AZ EURÓPAI REFERENCIAKERET ALAPJÁN

A TUDÁS ALAPÚ TÁRSADALOMBAN NÉLKÜLÖZHETETLENNEK TARTOTT KULCSKOMPETENCIÁK:

1. Anyanyelvi kommunikáció
2. Idegen nyelvi kommunikáció
3. Matematikai, természettudományi és technológiai és műszaki kompetenciák
4. Digitális kompetencia
5. A tanulás tanulása
6. Személyközi és állampolgári kompetenciák
7. Vállalkozói kompetencia
8. Kulturális tudatosság és művészeti kompetencia

Bővebben az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kompetenciák háttere, meghatározása és a hozzájuk tartozó ismeretek, készségek és attitűdök részletesebb ismertetése:

<https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/nemzetkozi-kitekintes/egesz-eleten-at-tarto>

9. MELLÉKLET: PÉLDÁK KURZUSSZERVEZŐK ÁLTAL REGISZTRÁCIÓT KÖVETŐN MEGKÜLDÖTT ELVÁRT TANULÁSI EREDMÉNYEKRŐL

COURSE 1:

The Best Digital Tools for Language Teachers

Code: LANG. 1. TOOL One-Week course in Barcelona

Description

The course has been specifically designed for language teachers who want to integrate educational apps and digital tools into their methodology, practicing the latest language teaching approaches.

Participants will learn about some of the most suitable educational apps for language teaching and language learning, gaining practical experience in the best solutions to foster students' engagement and motivation. The course will guarantee the participants the necessary knowledge to integrate these apps in the classroom as valuable tools to support each student's learning style.

Moreover, the course will focus on digital tools that help to develop students' language skills through music, cinema, and arts.

At the end of the course, participants will be able to confidently integrate a variety of digital tools into their lesson plans and maintain an effective learning environment in their language class.

LEARNING OUTCOMES:

The Best Digital Tools for Language Teachers course will help the participants to:

- Use different educational apps in a language class, providing students with the best learning experience;
- Know the best apps to enrich students' vocabulary and comprehension;
- Acquire a general overview of the many educational possibilities of using educational apps and the motivational dimension brought to the language classroom when using them;
- Be able to choose the most suitable tools according to students' needs and learning styles;
- Be able to use Games and Quizzes Apps in the classroom.

COURSE 2:

Pupils on the Stage: Student-Centered Methodology and Audio-Visual Projects

Code: CLA 2. CN. VM Two-Week course in Dublin Florence

Description

This course has been created for teachers who want to learn more about managing an effective and up to date classroom that encourages participation and engaged learning using the latest techniques.

The first week will provide participants with thorough expertise about how to promote a student-centered learning environment. Student-centered methods sustain both students' autonomy and cooperation. They also facilitate short and long-term memory, critical thinking, problem-solving skills, self-confidence and motivation.

During the second week of the course, participants will focus on how audio-visual tools can support students and teachers' involvement: participants will actively learn how to manage audio-visual resources (photos, movies, music clips, documentaries, new videos..) to teach their subjects in a more effective way.

By the end of the course, participants will take away ideas about practical, innovative solutions to apply in their classrooms: the Flipped Classroom, Project-Based Learning, Problem-Based Learning, Case-Based Instruction, Discovery Learning, Photo and Video management, creation of Video projects for educational purposes (writing scripts, shooting, editing, dubbing and adding subtitles).

LEARNING OUTCOMES:

The course will help the participants to:

- Choose practical solutions to encourage students to solve problems, formulate complex questions, debate, explain and brainstorm during class;
- Manage and evaluating team-work while students are involved in cooperative projects and problem-solving tasks;
- Support students in facing challenges and in learning by doing;
- Know how to manage students' teamwork to create a script and a video;
- Being familiar with basic techniques for video-shooting;
- Acquiring skills in editing photos and videos

COURSE 3:

How to use Tablets: Educational Apps and Social Media in your Classroom **Code: ICT2 APP.SMC Two-Week course in Barcelona Berlin Dublin Florence**

SUGGESTED COMPUTER PROFICIENCY: Intermediate

Description

The course is designed for teachers who would like to further increase their knowledge on the use of Tablets, Educational Apps and Social Media in class and to experiment new, easy and enjoyable tools to use with their students.

Participants will discover some of the most popular and practical educational apps for teaching and student learning across a wider range of subjects. They will learn how to properly integrate these apps in the classroom as a tool to support their learning.

Teachers will be provided with a wide range of practical teaching activities to enable them to make their classes more effective. Teachers will also learn about safe use of social media, student versus teacher roles and digital classroom management.

By the end of the course, teachers will have acquired more knowledge about using Apps and Social Media as an educational tool, enhance student engagement and improve communication among students and teachers. Guided city tours and 1 full day cultural excursion (usually on the first Saturday) will also be part of the programme.

LEARNING OUTCOMES:

The course will help participants to:

- Integrate educational apps into the teaching practice;
- Use social media platforms as teaching tools, allowing interaction, motivation and engagement in class;
- Develop communication abilities among teachers and students, as well as, fostering the sharing of ideas and teaching materials;
- Manage a virtual classroom sending assignments, creating quizzes, developing learning strategies and using new ICT-based teaching methodologies.

.....